Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 208 (458) ◆ П'ятниця, 30 жовтня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

НЕ ЦУРАЙМОСЯ ДОСВІДУ ІНШИХ

Вчора Голова Верховної Ради України Іван Плющ прийняв і мав бесіду з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Індія в Україні Судхіром Тукарамом Деваре.

Вітаючи індійського дипломата, глава українського парламенту наголосив, що до Індії, її народу у нас особливі симпатії. Адже з перших днів здобуття Україною незалежності ця держава одна з перших встановила з нами дипломатичні відносини, почала розвивати взаємовигідні економічні зв'язки.

Нині, підкреслив Іван Степанович, час зміцнювати двосторонні контакти. Так, Україна, переводячи свою економіку на ринкові рейки, зацікавлена в досвіді економічного поступу Індії. Країни, яка має схожу на нашу змішану структуру економіки. Крім того, вважає Іван Плющ, дуже знадобиться нашій ще зовсім молодій демократії й індійський досвід розбудови демократичної держави. Ми впевнено йдемо до демократичної форми суспільства, сказав він. І шлях цей буде власний, український. Але й досвіду інших країн не цураємося. А для цього слід поглиблювати міжпарламентські зв'язки. На зустрічі йшлося про створення спільної парламентської індо-української групи, обмін делегаціями парламентаріїв.

Пан Деваре, зі свого боку, подякував Голові Верховної Ради України за відверту дружню розмову. Підкреслив, що Індія вбачає в нашій державі дуже серйозного і важливого партнера. Івану Плющу також передано офіційне запрошення відвідати Індію, яке було з вдячністю прийняте.

З ОФІЦІЙНИМ ВІЗИТОМ

Президент України Леонід Кравчук відбув вчора з офіційним візитом у Китайську Народну Республіку. В Пекіні, як повідомили у прес-службі Президента, відбудуться переговори Леоніда Кравчука з Головою КНР Ян Шанкунем, Прем'єром Держради КНР Лі Пеном, Генеральним секретарем КПК Цзян Цземіненм, намічено підписання українсько-китайських документів.

З листопада Президент України Леонід Кравчук прибуде з офіційним візитом у Монголію. Після завершення переговорів в Улан-Баторі передбачено підписати Договір про співробітництво між Україною і Монголією, ряд міжурядових угод.

У складі делегації — державний радник України з питань економічної політики Олександр Ємельянов, секретар Адміністрації Президента України Микола Хоменко, міністр закордонних справ Анатолій Зленко, міністр зовнішніх економічних зв'язків Іван Герц, міністр юстиції Василь Онопенко, інші офіційні особи.

СЛОВО — У ФУНДАМЕНТ ДЕРЖАВИ

Вчора у Львові розпочалася дводенна науково-практична конференція «Засоби масової інформації і утвердження державного суверенітету України». Організатори конференції — Комісія з питань гласності та засобів масової інформації Верховної Ради України, Спілка журналістів України, факультети журналістики Київського і Львівського університетів. У конференції взяв участь і виступив з доповіддю перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Дурдинець. (Нотатки про роботу конференції — у наступному номері).

ПОМІДОР — НЕ М'ЯЧ, ПОКУПЕЦЬ — НЕ ФУТБОЛІСТ

Коли в Києві будували Центральний республіканський стадіон, ні в кого не виникала крамольна на той час думка, що спортивна споруда стане в майбутньому ще й місцем торжища. Нині ж, у вихідні, тут вирує барахолка. А від недавнього часу, за розпорядженням представника Президента в Києві І. Салія, на площі перед стадіоном проводиться зустрічна торгівля між містом і селом. Приміські господарства привозять сюди овочі, фрукти, яйця, птицю... Ціни? Як говориться, нижчі за ринкові.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Передплата-93

«Голос України» — газета Верховної Ради України, виходить п'ять разів на тиждень обсягом удвічі більшим, ніж будь-яка з українських газет, 16 сторінок і при цьому коштує:

на рік — 480 крб.

на півроку — 240 крб.

на квартал — 120 крб.

на місяць — 40 крб.

«Голос України» виходить українською (індекс 60955) та російською (індекс 60997) мовами, має додатки мовами національних меншин.

«Голос України» проводить для своїх передплатників-93 лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари: автомобіль «Волинянка», телевізори «Електрон», «Берізка», пральні машини «Таврія», піаніно, універсальні деревообробні верстати, кавомолки, міксери, кухонні комбайни, 50 штук бетонних блоків для стін під будівництво підвалів, електром'ясорубки, сувенірні набори— рушники, серветки; фени, міні-пилососи, електричний дзвінок «Аргус», мотоцикл ЗИМ-350, міні-трактор Т-012, набори миючих засобів СП «Джонсон», стереонавушники, розмальовані самовари, 15 виграшів по тисячі карбованців, відрізи тканин для пальт і жіночих костюмів, імпортне канцприладдя, автомобільний вантажний візок, пральна машина «Зірочка» СМ-2, кінна сівалка СКК-12, шість виграшів по 10 тисяч карбованців, два комплекти верстатів для індивідуальної діяльності (у кожному комплекті — 4 верстати), набори овочево-фруктових і м'ясних консервів, комплекти постільної білизни, автомобільні приймачі, магнітоли, зарядні пристрої, набори ножів, пральні машини «Марічка», МЕБЛІ, МОПЕД, ВЗУТТЯ, СЕРВІЗИ, АВТОМОБІЛЬ «ТАВРІЯ».

Друзі! Стежте за газетою. Щономера у нас збільшуватиметься асортимент товарів для розиграшу лотереї.

Друзі, ви станете учасниками розиграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на рік. Опісля надсилаєте до редакції листівку з поміткою «Лотерея», де вказуєте:

ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ;

ДОМАШНЮ АДРЕСУ;

НОМЕР КВИТАНЦІЇ;

НОМЕР ПОШТОВОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЯКЕ ОФОРМИЛО ПЕРЕДПЛАТУ.

Розиграш лотереї — у січні 1993 року. Щасти вам!

ЧИТАЙТЕ, ЗАЗДРІТЬ...

Перші українські дипломатичні і службові паспорти буде введено в обіг з 1 листопада 1992 року. Про це повідомив начальник консульського управління українського зовнішньополітичного відомства Петро Сардарчук.

Зокрема, він подякував керівництву канадської компанії «Канадієн Банк Нот Компані», яка швидко і якісно виготовила ці документи. Україна першою з країн СНД вводить нові закордонні паспорти. Вони відповідають міжнародним стандартам і мають 7 ступенів захисту. Зразки нових українських документів буде надіслано у всі країни світу.

На думку начальника консульського управління, добре було б одразу ввести і нові загальногромадянські закордонні паспорти, однак поки що є проблеми з їх виготовленням. Він також повідомив, що старі дипломатичні паспорти діятимуть до 1 січня 1994 року, а службові — до зазначеного у них терміну. Відповідаючи на запитання вашого кореспондента, скільки коштувало Україні виготовлення нових документів, пан Сардарчук заявив, що за взаємною згодою між замовником і виконавцем ця сума була символічною.

Тарас ПЕТРІВ.

Парламентська хроніка

ДУБЕЦЬ ПРО ЗАПАС ТРЕБА МАТИ

Денне і вечірнє засідання 28 жовтня

Продовження обговорення проекту воєнної доктрини засвідчило: ейфорії у депутатів щодо України як без'ядерної держави стало значно менше. Ні, ніхто з парламентаріїв не проти бачити нашу державу такою, проте підходи до цієї проблеми стали тверезішими і зваженішими. А народний депутат Олександр Бандурка, оцінюючи проект доктрини як пацифістський, водночас нагадав слова Вільсона про те, що говорити слід м'яко, але при цьому мати при собі великий дубець. Так чи інакше, але більшість парламентаріїв зійшлося на тому, що бездумно роззброюватися, не маючи жодних гарантій на безпеку з боку інших держав, Україна не повинна.

Безумовно, проект запропонованого документа не без вад. І це переконливо засвідчили критичні виступи народних депутатів. Проте слід мати на увазі, що чимало в нашій молодій державі робиться вперше, а отже, певних упущень не уникнути. Тому доводиться вчитися і все поправляти на ходу. И хоча парламент досить часто звинувачують у непрофесіоналізмі, однак навіть обговорення такого специфічного законопроекту, як військова доктрина, засвідчило, що це не зовсім так. Приміром, народний депутат Володимир Толубко зумів буквально за п'ять хвилин чітко й аргументовано викласти своє бачення доктрини як основного воєнно-політичного документа. Причому коли він говорив про теперішній час, як про еру високих технологій, то це було не голослівне твердження, а підкріплене аргументами з нещодавньої війни у Перській затоці. Стосовно позаблоковості і нейтральності, то парламентарій слушно зауважив, що Україна — це не Швейцарія, на території якої найбільше світових банків, а тому ніхто на неї не нападатиме. У нас же немає жодних гарантій з боку інших держав, і ми не знаємо їхніх намірів щодо України. Виклавши свої погляди з приводу того, якою має бути доктрина і на які обставини слід ще звернути увагу, Володимир Толубко цілком резонно зауважив, що проголосувати за незалежність — це півсправи. Необхідно її забезпечити ще й військовою могутністю. Правдивість і доцільність цих слів вже неодноразово підтверджувала історія. Тож до них прислухатися ще раз не зайве.

Далі дискусія точилася навколо таких питань, як розміщення військ в Україні, виробництво зброї, боєздатність та моральний дух армії нашої держави, створення сил ядерного стримування.

Традиційно склалося, що основні військові сили були зосереджені на західному напрямку. Цим самим колишній СРСР не тільки показував, звідки можна чекати агресії, а й водночас тримав руку «на горлі» своїх братів з соціалістичного табору. Тепер же, зі здобуттям Україною незалежності, північно-східні кордони залишилися по суті без прикриття. Тому чимало парламентаріїв акцентували увагу саме на цьому і пропонували змінити дислокацію військ.

Безумовно, надійна обороноздатність — це і найновіше озброєння, високоефективні технології. Оскільки ж Україна не має на даний час замкнутого циклу його виробництва, депутати запропонували переорієнтувати військову промисловість, а також сприяти тим підприємствам, які оснащені, так би мовити, за останнім словом техніки.

Щодо морального стану наших збройних сил, то наводилося чимало прикладів розбазарювання військового майна, торгашества. Проте чимала вина за все це лежить на уряді і відповідних структурах, які іноді забувають, що армія — це не лише техніка, а передусім живі люди, які потребують уваги і мають право жити не гірше, ніж ті, хто перебуває у своїх квартирах, а не в казармах. Бо де ще можна почути про такий ганебний факт, коли офіцери змушені ледь не недопалки збирати через нестачу курива.

Після тривалого обговорення проект воєнної доктрини вирішено передати на доопрацювання.

Далі сесія перейшла до обговорення в першому читанні проекту Закону «Про цивільну оборону в Україні» та концепції цивільної оборони України.

Обговорено також питання «Про внесення доповнень до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону «Про національні меншини в Україні».

Під час обговорення «різного» парламентаріїв проінформовано про створення у парламенті територіальних і депутатських груп, їхніх керівників. Щодо територіальних, то кожна з них представляє певну область України, а депутатські створені скоріше за все за партійними принципами і, так би мовити, за інтересами.

Не обминули увагою народні обранці й «смажену качку», яка залетіла на сторінки деяких газет. Зокрема, про відмову Генеральної прокуратури України у порушенні кримінальної справи щодо службових осіб ЦК Компартії України та інших осіб за відсутністю в їхніх діях складу злочину. Народний депутат Олександр Коцюба навіть запропонував проект постанови, згідно з яким Верховна Рада України має скасувати Указ щодо заборони діяльності компартії, чим викликав оплески окремої частини депутатів.

Проте шановний депутат поспішив. Це стало одразу ж зрозуміло після роз'яснення, даного Юрієм Гайсінським. Зокрема, представник Генеральної прокуратури України, народний депутат сказав, що думка слідчого ще не є думкою колегії Прокуратури, яка, розглянувши цю постанову, зазначила: в справі є чимало упущень. Тому про остаточні висновки говорити ще рано. Адже ще й досі працює комісія працівників прокуратури, яка перевіряє прийняті у справі рішення. А службове розслідування, яке, за словами Юрія Гайсінського, призначене задля того, щоб з'ясувати, якими шляхами виходить інформація з Генеральної прокуратури, будемо сподіватися, покаже, хто ж так наполегливо і в найкоротші строки прагне обілити організацію, на совісті якої стільки злочинів.

Василь ТУГЛУК,
парламентський оглядач.

КОЖНИЙ МИСЛИВЕЦЬ ПОВИНЕН ЗНАТИ...

Ранкове засідання 29 жовтня

було екологічним таймом парламентського марафону. Лише на початку і в кінці засідання розглядалися питання, не пов'язані з екологією. Спочатку перший заступник міністра закордонних справ України М. Макаревич запропонував ратифікувати консульську конвенцію між Україною і Угорщиною (що депутати і зробили), а закінчилося ранкове засідання розглядом проекту Закону «Про трудові спори». Основною ж темою засідання стали екологічні проблеми.

Секретар парламентської Комісії з питань екології та раціонального природокористування М. Коробко представив депутатам проект положення «Про Червону книгу України». На жаль, і на благословенній українській землі багатьом видам рослин і тварин загрожує загибель. Червона книга України саме і класифікує ці види за категоріями залежно від ступеня загрози для популяції. Книга, положення про яку сесія затвердила, не лише констатує, що природа наша збіднюється й гине, а й націлює уряд, державні органи на місцях, громадські організації на конкретні дії, спрямовані на збереження рідкісних видів флори і фауни.

Потому перший заступник міністра охорони навколишнього природного середовища України В. Рибачук виніс на обговорення проект постанови Верховної Ради «Про порядок обмеження, зупинення чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій, об'єктів у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього середовища».

Страшно було слухати першого заступника Мінекології, коли він сказав, що за великим рахунком сьогодні в Україні треба закрити третину всіх підприємств-губителів природи. А з переведенням через брак газу електростанцій на вугілля ситуація ще погіршиться. Запропонована Рибачуком постанова, за яку проголосувало депутатство, на думку Мінекології, допоможе вживати до промислових монстрів радикальних заходів, що зменшить їхній негативний вплив на довкілля і здоров'я людини. Адже практика застосування обмежень на діяльність екологічно небезпечних підприємств переконливо доводить їхню ефективність. Після такого рішення наводиться елементарний порядок, припиняються багаторічні зволікання з виконанням природоохоронних заходів, вишукуються резерви і досягаються нормативні рівні викидів забруднюючих речовин.

Викликало пожвавлення в сесійному залі обговорення в другому читанні проекту Закону «Про тваринний світ України», адже в ньому йшлося про порядок полювання в лісах, на полях та водоймищах України. Іван Степанович Плющ, вислухавши коротку інформацію В. Рибачука, зауважив:

— Тільки перетинаєш наш кордон — і за вікнами поїзда відразу бачиш море дичини. У нас же все повбивали.

Деякі депутати, обговорюючи проект Закону, рішуче виступили проти полювання взагалі. Люди без честі і совісті, з ліцензіями в кишені чинять у мисливських угіддях справжній розбій. Заради шматка м'яса вони ладні знищити все, що бігає, плаває, літає і повзає.

Справді, буваючи в Польщі, Чехо-Словаччині чи Угорщині, помічаєш, скільки там зайців, косуль, фазанів... Кожний мисливець там знає, що він найперший захисник «братів наших менших», і відстріл дичини під час мисливського сезону в тих країнах жодної шкоди природі не завдає. А у нас мисливці — це зграя браконьєрів, які не зупиняться заради здобичі ні перед чим. Уб'ють і матір-оленицю, і красеня-лебедя, і беззахисне лосеня.

В. Рибачук відповів депутатам, що, на жаль, регулюють відстріл дичини місцеві органи влади. Але якщо так «регулюватимуть» і надалі, то через десять років, як влучно сказав депутат Романюк, з нашої фауни залишаться лише горобці, ворони і щури.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

У постійних Комісіях Верховної Ради

ЗАРПЛАТА І ПЕНСІЇ НА ЗАВТРА

Ох, і товче ж нас життя! Щоденно. Проснешся, біжиш до крамниці, і охоплює тебе таке відчуття, ніби вночі якийсь злодій засунув руку в твою кишеню... Дорожнеча росте неймовірно. Про це — злива листів в нашій редакційній пошті і на адресу Верховної Ради України. Люди справедливо обурюються:

— Доки триватиме цей бедлам?

Цими днями постійна Комісія Верховної Ради у питаннях соціальної політики та праці проаналізувала основні показники життєвого рівня населення України, що склалися на протязі січня — вересня 1992 року. Редакція попросила голову Комісії, народного депутата М. П. Білоблоцького прокоментувати підсумки цього аналізу, повідомити, що можна чекати людям праці і пенсіонерам щодо поліпшення їхнього життєвого рівня.

— На жаль, сьогодні, — каже Микола Петрович, — карколомний злет цін на споживчому ринку товарів та послуг значно перевищує темпи підвищення заробітної плати і пенсій. З початку поточного року вартість товарів так званого споживчого кошика зросла, зокрема, в 10,2 раза, тоді як мінімальна заробітна плата і пенсії були підвищені відповідно лише в 3,42 та 6,8 раза. Різко впав життєвий рівень практично всіх верств населення.

Дещо вплинув на ситуацію прийнятий Верховною Радою Закон «Про індексацію грошових доходів населення». Мінімальна заробітна плата завдяки дії цього Закону фактично зросла до 1504,8 карбованця. Розрахунки показують, що новий виток зростання споживчих цін на товари і послуги, який відбувся у вересні — жовтні, обумовить шляхом індексації підвищення до кінця року мінімальної заробітної плати до 1800, а мінімальної пенсії — до 1600 карбованців. Але хіба це сьогодні гроші?

Як виглядає суверенна Україна щодо життєвого рівня населення у порівнянні з деякими іншими країнами колишнього СРСР? Як відомо, Президент Росії Б. Єльцин цими днями підписав Указ, яким в Росії встановлено мінімальну заробітну плату в сумі 2250 карбованців, а Верховна Рада Федерації затвердила таку ж мінімальну пенсію. В Білорусі мінімальна заробітна плата становить нині 1000 карбованців, а з 1 листопада передбачається підвищення її до 1800—2000; у Молдові мінімум заробітку складає тепер 900 карбованців, з листопада передбачається його збільшення до 1700 карбованців; в Казахстані — до 2000 карбованців тощо.

За умов, що склалися в Україні, — відзначила постійна Комісія Верховної Ради з питань соціальної політики і праці, — **уряду необхідно терміново визначити величину вартості мінімального споживчого бюджету на сучасному етапі і на його підставі невідкладно внести пропозиції до Верховної Ради щодо законодавчого підвищення мінімальної заробітної плати і пенсійного забезпечення.**

На подання постійної Комісії Президія Верховної Ради дала відповідне доручення Кабінету міністрів України. Вирішення цього питання очікується найближчим часом.

Володимир ЧЕРКАС.

* * *

Вчора, після того, як на пленарному засіданні було вичерпано порядок денний, відбулося спільне засідання Постійних комісій Верховної Ради. Виступаючи на цьому засіданні, віце-прем'єр-міністр з питань економічної реформи, міністр економіки Віктор Пинзеник попросив відкласти підвищення мінімальної заробітної плати, а відповідно і пенсій до 10—15 листопада. Відстрочка потрібна урядові для розв'язання питань щодо припинення падіння виробництва.

Пишемо нову Конституцію України

Проект нової Конституції України викликає різні думки. Від бажання редагувати окремості до прагнення кардинально його переробити. Це природно хоча б тому, що скільки людей — стільки й думок. Було б набагато гірше, коли б суспільство залишипося глухим до такого важливого документа. Аналіз крайніх, на наш погляд, точок зору на проект — у статті юриста Олександра Ручка. Вислухаймо ж і її.

Закон, за яким... жити неможливо

Точка зору

Завершується обговорення проекту Конституції. Тієї самої Конституції, котрій з найвищих трибун обіцяли (зопалу, мабуть) довговічність та славу за прикладом американської.

Що ж, розгортаємо проект...

Як відомо, за посадою за Конституцію та конституційні закони у нас «відповідають» спеціалісти в галузі радянського державного права. Нещодавно перейменоване як предмет, проте все одно залишаючись саме таким — тобто радянським за своєю суттю, воно й досі аж ніяк не сприяє, як не сприяло й раніше, виробленню у своїх адептів реальних методів використання власне юридичного інструментарію. Та й як могло бути інакше, коли величезна кількість юристів-державознавців захищала свої дисертації на тему «Політична й правова система радянського суспільства» і близькі до неї. Отож поки що, на жаль, «законом прямої дії» у нас може бути Цивільний кодекс, але аж ніяк не Конституція.

Прикладів мовленому безліч. Наш проект — це еклектичне поєднання незрозуміло як застосовуваних до нашої дійсності фраз, на кшталт тієї, що вимагає, аби зарплата забезпечувала гідні умови життя трудящому та його сім'ї (дослівно списано з Конституції Італії); типу тих, де описується, скільки громадянину «сидіти» без санкції прокурора — й надто юридично туманної конструкції про обшук без судового нагляду. Не будемо обговорювати, чи варто взагалі це писати в Конституції. Та вже коли записано, то добре було б, щоб Конституція за ступенем зрозумілості юридичних формулювань не поступалася хоча б перед Кримінально - процесуальним кодексом...

Такі ж претензії можна поставити й до розділів та глав проекту. Ось наприклад, глава «Підприємництво» — кілька прекраснодушних статей про його підприємництва, свободу в дусі «дикого» капіталізму XIX століття. А ось глава про бюджетні справи — така, ніби милостивий «розвинений соціалізм» ще й не гадав йти з подвір'я. І так далі, й тому подібне.

Та головне — ніяк не обійти нам найістотнішу ваду проекту Конституції — те, як у ній мислиться сконструювати систему державної влади в республіці. Стисло схема має такий вигляд. Україна — унітарна республіка з двопалатним парламентом (одна з палат — депутати строго від «місць»). Органи влади на місцях — обласні та районні державні адміністрації, глави яких призначаються (обласних) чи затверджуються (районних) Президентом. А на рівні міст та сіл органи влади взагалі не передбачені — встановлюється, що міські та сільські Ради здійснюватимуть лише функції органів місцевого самоврядування. На обласному рівні теж передбачено, щоправда, Раду, але з не менше розмитими й змазаними функціями й рахітичними повноваженнями.

Коли розглядаєш цю, що називається, натягнуту схему, виникає, насамперед, подив: з чого б це? Здавалося б, уже що-що, а конструювати систему органів влади наші юристи-державознавці нібито повинні вміти. Тож у чім річ?

Відповідь на всі ці запитання в основному лише одна, і вона не така неочевидна. Річ у тому, що «батьки» проекту явно виконували відповідне замовлення: якомога зберегти в Україні політичну та соціально-економічну модель горезвісного розвиненого соціалізму і як тільки можливо посилити центральну владу, «заборонивши» на віки вічні федеративний устрій республіки.

Судіть самі. Повноваження (тобто права) Президента величезні й всеохоплюючі, а ось про обов'язки та відповідальність його говориться так невиразно (та й механізм таки не опрацьований), що, м'яко кажучи, цей парадокс помітний для будь-кого й кожному. **Найбезрадісніше в цьому — практично ніким не обмежені для Президента та його Кабінету міністрів можливості втручатися в економічне життя як усієї республіки, так і тих чи інших її регіонів. І жодних, навіть гіпотетичних, «стримувань і противаг» цього у проекті не знайти...**

Підемо далі. Відомо, який священний жах і, як мінімум, звинувачення в сепаратизмі й прагненні розвалити державу викликає у нашого теперішнього істеблішменту сама думка про можливість федеративного устрою України. І ось саме це й проявилося в проекті Конституції у найвідвертіший спосіб.

Читаємо проект. Україна, як ми дізнаємося з нього, — унітарна держава, до складу якої входить Автономна Республіка Крим. Це ж треба так боятися слова «федерація», щоб написати таке. Уявіть собі для прикладу: Німеччина — унітарна держава, до складу якої входить земля Баварія...

Далі. Парламент України сконструйований як двопалатний, одна з палат якого — лише представники областей, причому палати, загалом, рівноправні. Постає запитання: для чого ж таке робити в унітарній державі?

Спускаємося тепер на «місцевий рівень». «Кримський синдром» дався взнаки й тут — побоюючись, щоб та чи інша Рада не стала черговою Верховною Радою якоїсь новонародженої автономії, у них (тобто у обласних Рад) відібрано практично всі владні повноваження, передбачено створення обласних президентських адміністрацій. **Те саме (в розумінні вилучення прав і повноважень) планується** зробити й з міськрадами, котрі теж з рівня органів влади зведені до рівня органів місцевого самоврядування (аби не оголосили себе «вільними містами», чи що?). Взагалі, на думку авторів проекту Конституції, немає місцевих Рад — немає й проблем...

Тут доцільно було б зробити одне зауваження. Ось вчили нібито нас всіх, особливо юристів, у дусі «марксистсько-ленінської матеріалістичної філософії», а все даремно: у сфері законотворення, як бачимо, панує ідеалізм. Або, простіше кажучи, переконання: як напишемо, мовляв, у законі, так воно й буде в житті. Щоправда, потім дехто ставить один перед одним і з телеекранів риторичне запитання: а чому наші закони «не працюють»?

Як же саме має бути сконструйоване співвідношення центральної та місцевої властей? Уявляється так. Закони, особливо у сфері соціально-економічній, приймає республіканський парламент й однозначно обов'язкові для всієї України, якби у неї був хоча б якийсь федеральний устрій (а так, до речі, й буде без будь-якого примушення, якщо ці закони будуть такі, що максимально сприяють розвитку цивілізованого підприємництва). При цьому будь-яке «коригування» цих законів центральною виконавчою владою (Президентом і Кабінетом міністрів), рівно як і місцевою владою (обласними й іншими місцевими Радами), категорично забороняється — аж до імпічмента за такі дії. У принципі не допускається також видання президентських указів та «радміновських» постанов у господарсько-правовій сфері. Те ж стосується й місцевих органів влади.

З іншого боку, політично повноправні місцеві органи влади, що їх обирає лише саме населення цих територій і які лише перед цим населенням та законом відповідальні, повинні мати право приймати політичні рішення, які захищають свої території, щоб мати можливість блокувати ймовірні «перегини» центральної виконавчої влади. Що ж до можливих колізій у сфері економічного й пов'язаного з ним законодавства, то розв'язання їх має бути прерогативою лише судів: цивільних, арбітражних та Конституційного, причому аж до наділення судових органів повноваженнями зупиняти дію неконституційних «економічних» законів.

На закінчення хотілося б відзначити, що до подібних відносин у політичних та економічних сферах прийшло все цивілізоване людство. І це зафіксовано, в тому числі й в Конституціях багатьох країн. Адже й у Федеративній Німеччині, й в унітарній Італії у тому чи іншому вигляді діють перелічені вище принципи: єдність господарського законодавства («єдині правила гри»), по всій країні; широка політична самостійність у прийнятті рішень «повнокровних» місцевих органів влади й категорична заборона безпосереднього, по-нашому кажучи, оперативного, втручання будь-яких державних органів в економічне життя.

А непогано було б усе ж таки й нам так само...

Олександр РУЧКО,
юрист.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про реорганізацію Адміністрації Президента України

З метою вдосконалення організації роботи і структури Адміністрації Президента України, усунення дублювання в діяльності органів державної виконавчої влади **постановляю:**

1. Утворити у складі Адміністрації Президента України:

Соціально-економічну раду Президента України;

Комісію Президента України по зв'язках з міжнародними фінансовими установами та контролю за зовнішньоекономічною діяльністю;

Комісію Президента України з політико-правових питань.

2. Встановити, що керівники створених Соціально-економічної ради, Комісії по зв'язках з міжнародними фінансовими установами та контролю за зовнішньоекономічною діяльністю та Комісії з політико-правових питань підпорядковуються безпосередньо Президентові України.

3. Ліквідувати Державну думу України та Координаційну раду з питань економічної реформи в Україні.

4. Визнати такими, що втратили чинність:

Указ Президента України від 25 лютого 1992 року № 99 «Про Державну думу України»;

Розпорядження Президента України від 6 березня 1992 року № 37 «Про затвердження Положення про Державну думу України, матеріальне забезпечення Державних радників України, фонд заробітної плати та чисельність апарату Державних радників України»;

Розпорядження Президента України від 21 квітня 1992 року № 64;

Указ Президента України від 19 серпня 1992 року № 423 «Про Координаційну раду з питань економічної реформи в Україні».

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
27 жовтня 1992 року

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Голову Соціально-економічної ради Президента України

Призначити **Симоненка** Валентина Костянтиновича Головою Соціально-економічної ради Президента України.

Голові Соціально-економічної ради у десятиденний строк подати проект Положення про Соціально-економічну раду Президента України та пропозиції щодо її персонального складу.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
27 жовтня 1992 року

В СКЛАДІ ЕКОСОР

ООН, 28 жовтня. (Кор. УКРІНФОРМ Микола Маслов). На 47-й сесії Генеральної Асамблеї ООН у середу відбулися щорічні вибори до Економічної та Соціальної Ради (ЕКОСОР). Після трьох турів голосувань Україну знову обрано до складу цього важливого органу Організації Об'єднаних Націй.

Нинішнього разу вибори проходили у гострій конкурентній боротьбі між країнами, що представляють Східну Європу. ЕКОСОР одночасно з Генеральною Асамблеєю і під її керівництвом несе відповідальність за зміцнення міжнародного співробітництва у вирішенні найбільш актуальних проблем у галузі соціально-економічного розвитку, прав людини та екології. Під час кожної сесії Генеральної Асамблеї ООН з 54 членів ЕКОСОР одна третина Ради — тобто 18 членів — переобирається на трирічний строк. Крім України, від Східноєвропейської групи держав до ЕКОСОР обрано Росію та Румунію. Угорщина, яка також претендувала на обрання до складу Ради від цієї ж групи країн, у другому турі голосування зняла свою кандидатуру, одержавши 55 голосів з необхідних для обрання 108. В цьому ж турі Україна набрала 106 голосів, а в заключному третьому турі за неї проголосувало 159 країн.

Таким чином, членами ЕКОСОР знову обрані Багами, Бутан, Великобританія, Габон, Данія, Заїр, Лівія, Канада, Мексика, Нігерія, Норвегія, Китай, Куба, Республіка Корея, Румунія, Російська Федерація, Україна, Шрі Ланка.

Продиктовано в номер

ПОЇХАЛИ РОЗБИРАТИСЯ

Вчора ми повідомили, що російська міліція побила і затримала в Анапі чотирьох представників Донецького металургійного комбінату. Серед потерпілих була одна жінка. Вчора ж до Анапи двома автобусами виїхали донецькі металурги — провести переговори і визволити своїх колег.

НЕ З'ЯСОВУЙТЕ СТОСУНКІВ ПРИ ДІТЯХ

Коли передавалася вищенадрукована інформація (о пів на дев'яту ранку 29 жовтня) під вікнами донецького корпункту «Голосу України» на Ленінському проспекті пролунало три постріли. Вийшовши на вулицю, я встиг побачити, що міліція затримала чоловіка з автоматом. Здається, всього затриманих було троє. Прокоментували скупо: тут з'ясовували між собою стосунки ворогуючі злочинні групи. Таке трапляється не вперше: у серпні на цьому ж місці було кинуто гранату, від вибуху постраждало кілька бабусь, що сиділи біля під'їзду. Місце, до речі, вкрай незручне для подібних вправ — поруч дитсадок і дві школи.

Юрій ДОЦЕНКО.

ВИСТАВЛЯЄТЬСЯ ПРЕМ'ЄРСЬКИЙ ТРОЛЕЙБУС

На колегію Держкомітету житлово-комунального господарства в Суми з'їхалися представники держадміністрацій та управлінь майже з усіх обласних центрів України. Дводенна програма колегії охоплює широке коло питань, пов'язаних з приватизацією житла, підготовкою житлового фонду до зими, життєдіяльністю міст і сіл республіки. Одним з сюрпризів, на думку Держкомітету житлово-комунального господарства, стане тут виставка матеріально-технічних засобів, які необхідні для утримання комунальних служб на належному рівні і де виставлятиметься тролейбус Дніпропетровського «Південмашу», що вже має у народі імідж «прем'єрського».

Проте, напевно, учасників колегії більше цікавлять нормативні акти, пов'язані з приватизацією житлового фонду. З достовірних джерел стало відомо, що ліцензії на право займатися приватизацією видаватиме Держкомітет житлово-комунального господарства, а втілювати в життя програму приватизації — госпрозрахунковим структурам.

Сергій ВЛАД.

ЦЕ ВАМ НЕ ЯКАСЬ КСІВА!

Чернівецька обласна держадміністрація зробила крок до цивілізованого ринку. Нею прийнято ухвалу, згідно з якою виконавчі органи міста зобов'язані налагодити видачу громадянам свідоцтв на право займатися торгівлею, посередництвом чи збутом товарів власного виробництва на ринках, зокрема — на головному речовому ринку, Калинівському. Облуправління ощадбанку має відкрити тут свою філію для зручності бізнесменів.

Василь БАБУХ.

ОФІЦІЙНО

Вчора у Міністерстві зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України відбулася зустріч з офіційною делегацією Королівства Нідерланди на чолі з заступником Міністра економіки та зовнішньої торгівлі паном Ф. А. Енгерінгом. Підписано Протокол про наміри до Угоди про заохочення та взаємний захист інвестицій.

СВЯТО У ВІЛЬШАНЦІ

Свято «В сім'ї вольній, новій» відбулося в райцентрі Вільшанка на Кіровоградщині. Такі свята, пригадується, дуже любила радянська влада на Україні. Нам теж не варто цуратися традицій інтернаціоналізму, тим більше — нині. У Вільшанці святкували тутешні болгари, молдовани, росіяни, українці, святкували талановито, весело, щедро,— так, як дай їм, Боже, і жити на цій землі.

Наш кор.

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, СЬОГОДНІ АНШЛАГ У КИЄВІ МОЖЛИВИЙ...

Все дуже просто. Балетна трупа «Токіо-балет», крім балету «Кабукі», привезла до Києва «Сільфіду», але не у постановці датського балетмейстера Бурнонвіля, а у першій, свого часу забутій, постановці італійця Філіппо Тальоні на музику француза Жана Шнейцхоффера, відновленій за архівними матеріалами викладачем Паризької балетної школи П'єром Лакоттом. До цього варто додати блискучу майстерність японської трупи імені П. Чайковського (данина школі російського балету), фантастичні декорації і техніку японських умільців. З приводу останнього: у однієї емоційної сусідки покриття сцени вирвало репліку: «Невже не можна в усій Україні знайти шматочок чогось такого!..».

Сьогодні — останній день гастролей «Токіо-балету» у Києві. Відомо, що запрошення цієї прекрасної трупи непросто було влаштувати, оскільки, як завжди, виникали проблеми з валютою, інші складнощі, обійти надалі які, мабуть, не буде простіше.

І все ж хочеться вірити, що події, які відбувалися у невеличкому шотландському селищі не без допомоги чаклунки Мадж, відбудуться ще колись на сцені Київської опери. Кияни залишаються прихильниками романтичної «Сільфіди».

Костянтин ПАРИШКУРА.

...ЯК І В ПЕКІНІ

Напередодні ділового візиту глави нашої держави до Китаю там побувала балетна трупа Одеського академічного театру опери і балету. Понад місяць гастролей у Пекіні, Тяньцзині, Нанкіні, в інших містах переповнені зали, оплески десятків тисяч китайців... Українських артистів тепло прийняли у Китаї і офіційно запросили на гастрольну поїздку наступного року. Вони повезуть наступного разу, крім балету, і ряд оперних спектаклів.

Наш кор.

«Сигнал» дає старт

Незважаючи на те, що видається лише другий рік, журнал для автомобілістів «Сигнал» уже став гідним конкурентом «За рулем»: не поступається обсягом, новизною інформації, кваліфіковані поради дають на його сторінках фахівці високого рівня, все це гарно проілюстроване. Розповідає головний редактор «Сигналу» Владислав ВОЛОШИН.

— Журналістів «Сигналу» цікавлять всі аспекти автомобільного життя в Україні: від будівництва нових автомобільних заводів та автомагістралей до звичаїв на «блошиних» ринках, де продають автозапчастини. У рубриці «Банк технічних ідей» наші не розбещені сервісом автомобілісти можуть прочитати, як збільшити термін служби гумових шлангів чи свічок запалювання, відрегулювати той чи інший вузол, агрегат. І все це — з досвіду професійних водіїв. Дуже цінують наші читачі рубрики «Сам собі слюсар», «Послухаємо спеціаліста», «У дорозі знадобиться», «Водій — водієві», які допомагають не кланятися слюсарям автосервісу. Не обділені і власники мотоциклів. Для них у нас — цілий розділ під рубрикою «Мотодром».

Передплата-93

Наш журнал розрахований в першу чергу для автомобілістів України, хоча дає інформацію про всі новинки автомобілебудування і в країнах СНД, далекому зарубіжжі. На жаль, щороку в нашій країні трапляється майже 50 тисяч дорожньо-транспортних пригод, у яких гинуть близько 9 тисяч учасників. Тому ми надаємо слово спеціалістам з безпеки руху. Зростання цін на автомобілі і запчастини привело до цілої хвилі злочинів на цьому грунті. Тому розповідаємо про нові засоби уникнення крадіжок, угонів транспортних засобів. Як зберегти транспорт, радять на сторінках «Сигналу» спеціалісти карного розшуку, державтоінспекції.

Є місце у нас і для теорії. Для тих, хто готується стати автомобілістом, у нас є рубрики «Ваш тренажер» з коментарями Правил дорожнього руху, задачами для їх засвоєння, «Азбука водіння». Незабаром, згідно Закону України про дорожній рух, будуть введені нові Правила. Ми, звичайно, надрукуємо їх, попросимо фахівців детально прокоментувати.

У кіосках знайти «Сигнал» поки що важко. Тому радимо всім зацікавленим передплатити його до 10 листопада. Наш індекс видання українською мовою — 74452, російською — 74456, вартість передплати на рік — 264 купона.

Фоторепортаж

БЕТХОВЕН БИ ЇМ ПОЗАЗДРИВ

Великий композитор Бетховен, як відомо, не чув звуків світу цього, але творив геніальну музику.

Якби він завітав нещодавно до Київської спецшколи-інтернату № 9 для слабочуючих дітей, то, либонь, по-доброму позаздрив би юним талантам. Разом з учителями діти влаштували в школі осінній ярмарок з піснями, танцями, театральними виставами.

Свято вдалося на славу, та й ярмарок — нівроку: тут продавали ласощі, вишиванки, різні вироби й сувеніри. А виручені гроші, за рішенням учнівської ради, передано дітям же, інвалідам дитинства, для проведення випускного вечора. Були й гості — з міського Товариства глухих та підприємства «Контакт».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ситуація

НІМЦІ ЇДУТЬ. А ДЕ ЖИТИМУТЬ?

Несподівана проблема з розселенням депортованих колись з України німців постала у Долинському районі. Німецька сторона зупинила роботи на будівництві Криворізького гірничо-збагачувального комбінату, що поблизу Долинської, перепідпорядкувавши тимчасові помешкання Українсько-німецькому Фондові (УНФ). Ця матеріальна база мала започаткувати німецьке поселення на території колгоспу імені Горького. Проте сюди прибули переселенці-біженці з Таджикистану, охопленого громадянською війною. І керівництво УНФ, без погодження з адміністрацією, почало надавати притулок навіть там, де землі підлягатимуть рекультивації та поверненню у державний фонд. До речі, серед «німців» — українці, росіяни з Черкас та Нововолинська. Городяни ставляться до того, що відбувається, з оглядкою на полиці магазинів, які продуктами не балують.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

Відгукніться!

Община УПЦ села Великий Луг звертається до всіх небайдужих людей за допомогою у зведенні храму. Через подорожчання матеріалів будівництво може зупинитися, хоча залишилось уже небагато. Просимо всіх, кому не байдуже духовне відродження народу, надіслати скромні пожертви на рахунок № 000701902 у Червоноармійський АК АПБ «Україна» м. Червоноармійська Житомирської області з приміткою «На будівництво церкви».

Коротко

ЛИСИЦЯ КУРЦІ ТОВАРИШ!

На птахофабриці Вознесенського м'ясокомбінату вирішили, схоже, спростувати народне правило: не пускати лисицю до курника. Тут, аби якось поліпшити скрутне фінансове становище, створили власну звіроферму. Те, що недобирають на яйцях і м'ясі, сподіваються взяти на хутрі.

Наш кор.

Миколаївська область.

ДОНЕЦЬК — АЕРОПОРТ МІЖНАРОДНИЙ

Саме такого статусу набув недавно аеропорт шахтарської столиці — днями відбувся перший міжнародний рейс за маршрутом Донецьк — Стамбул.

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецьк.

Мабуть, чи н... ніші характерис... ків нинішньої К... адміністрації — «продався». Ос... ли мова йде п... нерухомістю: чи реставраці... будинків, відве... офіси чи пред... фірм.

Якщо серцем... місто, то, звісн... хто в ньому жи... дивовижно, пок... ли на очах у в... до них і діла н... Як тільки поча... рух, це виклика... у людей, що д... ють, що відбува...

Так, приміро... кількома стар... динками, а с... пам'ятки архіте... цях Волод... слав Ва... чи то пак ... такого стану, ... них стало не... життя. І жильц... гаються відсел... гом останніх д... ків. От і до... центрі міста ... тільки без вод... вибачте, без к... туація склалася... тів на реконст... дівель немає і... еться.

Гордіїв вузол... цьому випад... розв'язати гл... держадміністра... Зокрема, прист... зицію інвестиц... ІТЛ. Вона ... чатковою ... ки, навзамін б... квартирних но...

Реалії

СТАВ ЗА...

Другий тиж... потужності ... нафтоперероб... вантажені тіл... сотків, і то за... ницький» сиро... що Росія при... нафтопродукті... лтавщиною пі... шились без ... видають по кі... ше для спец... Колектив пра... чить ніяких ...

...ПЕРЕ... Б...

Стоїть без ... менчуцька т... рика. Втім, є... ближчим часо... шить. Як ста... стовірних дж... тютюну наді... обмін на д... КрАЗи.

...ХОЧ Н...

В області ... суворе норму... хліба населе... цям Шиша... муть по 350 ... селянам — 2... нюється це ... на, що виді... ване зерно, я... на засипала ... відсотків. Б... «хлібних бун...

Гри...

...нал» дає старт

Передплата-93

...сійних водіїв. Дуже цінують наші читачі рубрики «Сам собі слюсар», «Послухаємо спеціаліста», «У дорозі знадобиться», «Водій — водієві», які допомагають не кланятися слюсарям автосервісу. Не обділені і власники мотоциклів. Для них у нас — цілий розділ під рубрикою «Мотодром».

Наш журнал розрахований в першу чергу для автомобілістів України, хоча дає інформацію про всі новинки автомобілебудування і в країнах СНД, далекому зарубіжжі. На жаль, щороку в нашій країні трапляється майже 50 тисяч дорожньо-транспортних пригод, у яких гинуть близько 9 тисяч учасників. Тому ми надаємо слово спеціалістам з безпеки руху. Зростання цін на автомобілі і запчастини привело до цілої хвилі злочинів на цьому грунті.

Тому розповідаємо про нові засоби уникнення крадіжок, угонів транспортних засобів. Як зберегти транспорт, радять на сторінках «Сигналу» спеціалісти карного розшуку, державтоінспекції.

Є місце у нас і для теорії. Для тих, хто готується стати автомобілістом, у нас є рубрика «Ваш тренажер» з коментарями Правил дорожнього руху, задачами для їх засвоєння, «Азбука водіння». Незабаром, згідно Закону України про дорожній рух, будуть введені нові Правила. Ми, звичайно, надрукуємо їх, попросимо фахівців детально прокоментувати.

У кіосках знайти «Сигнал» поки що важко. Тому радимо всім зацікавленим передплатити його до 10 листопада. Наш індекс видання українською мовою — 74452, російською — 74456, вартість передплати на рік — 264 купона.

Фоторепортаж

...ен би їм позаздрив

...овен, як відомо, ...е творча геніаль... ...но до Київської ...9 для сла... ...по-доброму по... ...Разом з учителя... ...осінній ярмарок ...ними виставами.

Свято вдалося на славу, та й ярмарок — ніврку: тут продавали ласощі, вишиванки, різні вироби й сувеніри. А виручені гроші, за рішенням учнівської ради, передано дітям же, інвалідам дитинства, для проведення випускного вечора. Були й гості — з міського Товариства глухих та підприємства «Контакт».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ситуація

...їдуть. А де житимуть?

...з ...ко... ...ні. ...ла ...во... ...су ...ку... ...на

база мала започаткувати німецьке поселення на території колгоспу імені Горького. Проте сюди прибули переселенці-біженці з Таджикистану, охопленого громадянською війною. І керівництво УНФ, без погодження з адміністрацією, почало надавати притулок навіть там, де землі підлягатимуть рекультивації та поверненню у державний фонд. До речі, серед «німців» — українці, росіяни з Черкас та Новоолинська. Городяни ставляться до того, що відбувається, з оглядкою на полиці магазинів, які продуктами не балують.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

Коротко

ЛИСИЦЯ КУРЦІ ТОВАРИШ!

На птахофабриці Вознесенського м'ясокомбінату вирішили, схоже, спростувати народне правило: не пускати лисицю до курника. Тут, аби якось поліпшити скрутне фінансове становище, створили власну звіроферму. Те, що недобирають на яйцях і м'ясі, сподіваються взяти на хутрі.

Наш кор.
Миколаївська область.

ДОНЕЦЬК — АЕРОПОРТ МІЖНАРОДНИЙ

Саме такого статусу набув недавно аеропорт шахтарської столиці — днями відбувся перший міжнародний рейс за маршрутом Донецьк — Стамбул.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецьк.

Точка зору

БУДУВАТИ — НЕ РУЙНУВАТИ,

або Дещо про «розпродаж» Києва

Мабуть, чи не найпопулярніші характеристики працівників нинішньої Київської держадміністрації — «купився» або «продався». Особливо ж, коли мова йде про операції з нерухомістю: реконструкція чи реставрація старовинних будинків, відведення їх під офіси чи представництва інофірм.

Якщо серцем вболіваєш за місто, то, звісно, не байдуже, хто в ньому житиме і як. Але дивовижно, поки старі квартали на очах у всіх гинули, то до них і діла нікому не було. Як тільки почався хоч якийсь рух, це викликало опір навіть у людей, що до пуття не знають, що відбувається.

Так, приміром, було і з кількома старовинними будинками, а серед них є і пам'ятки архітектури, на вулицях Воло[...]ській та Ярославів Ва[...]ни «до[...]я», чи то пак [...] довели [...] до такого стану, що мешкати в них стало небезпечно для життя. І жильців звідти намагаються відселяти вже протягом останніх двох десятків років. От і доводиться їм у центрі міста обходитися не тільки без води у крані, а й, вибачте, без каналізації. Ситуація склалася така, що коштів на реконструкцію цих будівель немає і не передбачається.

Гордіїв вузол проблем у цьому випадку намагається розв'язати глава Київської держадміністрації Іван Салій. Зокрема, приставши на пропозицію інвестиційної компанії ІТЛ. Вона [...]купивши за [...]чатковою [...]ою старі [...]ки, назвамін будує три сто-квартирних нових, поліпшеного планування. Старі після реконструкції перетворяться у висококласні валютні готелі. Місто, не вклавши у проект ані копійки, одержуватиме свої 40 відсотків прибутку.

От ця угода і викликала чомусь шквал критики, зокрема, і в депутатів міськради, особливо ж у комісії з питань архітектури і будівництва, з головою якої, паном Татарчуком, мені довелося розмовляти. Щоправда, в аргументах «проти» у пана Татарчука важко було щось втямити, бо вони зводилися в основному до того, що Салій «правив на Подолі 20 років, а тепер прийшов у місто робити собі кар'єру». Але якщо в результаті такої роботи з'являються нові будинки, реконструюються старі квартали, виростають готелі, то хай живе така кар'єра!

Здається мені, що ми інколи стаємо жертвами власного ж відкидання всього, що викликає підозру: фірма ІТЛ? Щось невідоме. А раптом тут щось таке... Та нічого такого, навіть мільйонів, на які всіх «купили». Комерційний директор фірми Віталій Вишневський стенає плечима:

— Це ми повинні б хабара взяти лише за те, що беремося за цю справу. Але то другорядне. Головне ж, що ми зробимо ці будинки окрасою міста, покажемо на ділі, що будувати можна і красиво, і швидко.

Фірма ІТЛ не має мільйонів, необхідних для такої роботи. Але вона знайшла іноземних інвесторів і переконала їх, що вкладати капітал у нерухомість — вигідно.

А іноземці теж уміють рахувати: чим швидше побудуєш, тим швидше одержиш прибуток. Отож, ІТЛ, створивши спільне підприємство з італійсько-американською фірмою «Бургас», обіцяє спорудити нові будинки за 8 місяців, реконструювати старі за півроку при відповідній якості. До речі, власною робочою силою і будівельними матеріалами. Який тут кримінал?

Або згадаймо ґвалт, який здійняла Київрада навколо Бессарабського кварталу. Причина теж називалася: звідти збираються виселити школу, де навчається понад тисяча дітей.

Разом з депутатами, представником Президента Іваном Салієм на цьому об'єкті побували і кореспонденти. Найцікавіше, що ніхто ніко[...] збирався виселяти, поки[...] буде споруджена нова ш[...]. Причому, за 300 метр[...] старої. Проект реалізов[...]ме спільне українсько-а[...]ське підприємство. Поб[...] на майданчику разом [...] ректором школи, педаг[...] здається, порозумілися.

Таких проектів можна [...]вати немало. Вони оче[...] вигідні для міста. То чо[...] їх реалізація у багатьох [...] садових і непосадових [...] депутатів Київради ви[...] не тільки протест, а й в[...] тий опір? Тільки тому, [...] роботу здійснює дер[...]ністрація на чолі з Івано[...]лієм? Дехто навіть роби[...]киди щодо узурпації в[...].

Думаю, що предс[...] Президента у Києві не [...]бує мого захисту. Але, [...]ні панове, давайте зуп[...]ся у з'ясуванні стосунк[...] чете конкурувати? Будь [...] серед сотень інвесторів [...] найчастіше як приходять [...] і йдуть з міста, не знай[...] партнерів, розпізнавайте [...]ких, хто не побоїться р[...]вати, і укладайте з ним[...]ди кращі, ніж це [...] держадміністрація. І ха[...] запишеться на рахунок [...] добрих справ. А ще кра[...] робіть це разом з [...] однією командою. Киян[...]ки подякують за це. І [...]ше кияни. Адже мова п[...] щоб Київ став європеї[...] столицею. Отож, узу[...] владу з цією метою. Ч[...]ред жителів столиці У[...]ті, хто заперечує проти [...] узурпації?

Валент[...]
ПИСАНСЬ[...]

Реалії

СТАВ ЗАВОД...

Другий тиждень виробничі потужності Кременчуцького нафтопереробного заводу завантажені тільки на 10 відсотків, і то завдяки «давальницькій» сировині. Через те, що Росія припинила подачу нафтопродуктів, разом з Полтавщиною пів України залишились без бензину. Його видають по кілька літрів лише для спецавтотранспорту. Колектив практично не бачить ніяких перспектив.

...ПЕРЕКУРИЛА [...]БРИКА...

Стоїть без сировини Кременчуцька тютюнова фабрика. Втім, є надія, що найближчим часом конвеєр рушить. Як стало відомо з достовірних джерел, 30 тонн тютюну надійде в область в обмін на два новісінькних КрАЗи.

...ХОЧ НІГТІ ГРИЗИ!

В області запроваджено суворе нормування продажу хліба населенню. Мешканцям Шишаків відпускатимуть по 350 грамів хліба, а селянам — 223 грами. Пояснюється це нестачею борошна, що виділяється під здаване зерно, якого Полтавщина засипала у засіки на 60 відсотків. Бракувало тільки «хлібних бунтів»!

Григорій ГРИНЬ.

Проблема

АНТАРКТИДА...

ПОКИ ЩО МИ, ЯК ПІНГВІН...

Антарктида — загадковий, до кінця не розвіданий континент, де зосереджено 60—80 відсотків усієї прісної води, щедрі родовища корисних копалин і промислової риби. Вперше береги льодового континенту побачили члени Російської морської експедиції Ф. Беллінсгаузена та М. Лазарєва у січні 1820 року, проте одним з перших на цей берег зійшов і провів там зимівлю наш співвітчизник, полтавчанин А. Омельченко, учасник експедиції Р. Скотта у 1911—1912 роках.

Відтоді Україна вносила вагомий вклад у дослідження шостого континенту. У складі антарктичних експедицій працювали українські вчені, всюдиходи «Харків'янка» були основним наземним транспортом у суворих полярних умовах, флагман радянських морських антарктичних експедицій корабель «М. Сомов» споруджувався у Херсоні, тощо.

Над Антарктидою піднято прапори близько 20 держав, які мають тут постійні або тимчасові полярні станції. Та серед них немає прапора України, хоч вона приєдналася до Міжнародної Антарктичної Угоди, а відтак має юридичне право на самостійне дослідження материка. Проблема в тому, як реалізувати це право. Розпорядженням Президента на базі АН України створено Комісію по розробці національної програми досліджень у Антарктиці, яку очолив академік В. Старостенко. Однак вже перше її засідання висвітлило, крім ентузіазму українських вчених, ряд організаційних проблем, які потребують політичних рішень. Учасник антарктичних експедицій, доктор геолого-мінералогічних наук П. Гожик висловлює думку багатьох членів Комісії, коли стверджує, що для успішної роботи потрібна своя антарктична станція. Мається на увазі «Беллінсгаузен», де можна працювати упродовж року і яка вважається найбільш доступною. Але «новосілля» стримує відсутність правових актів на володіння часткою територій колишнього СРСР. Через розпад Союзу, на думку відомого біолога, доктора біологічних наук В. Яковлева, Україна втратила цілу низку традиційних районів рибного промислу у Центральній та Східній Атлантиці, де господарюють зараз риболови Марокко, тому біоресурси Антарктики могли б частково компенсувати ці втрати. Крім риби, тамтешні води багаті на антарктичний криль, який використовується у харчовій, фармацевтичній, інших галузях. Торік українські кораблі виловили близько 100 тисяч тонн криля, але цю квоту вилову можна знач[...]льшити, посилюючи [...] вклад у розвиток і [...] біології моря.

Крім вищезгаданих [...]тів є ще один. Анта[...] поки що «нічийна» тер[...] але кожному зрозумі[...] невдовзі вона може[...] об'єктом світової гео[...]ки. Нині, коли заходи[...] наукові дослідження, п[...] присутності на конт[...] регулюються відносно[...] — на основі міжнар[...] угод. Та непорозумін[...]никнуть одразу, як ті[...] йде справа до видобут[...]рисних копалин. Саме [...]робці відповідних техн[...] нас випереджають інш[...]. І ще одне: у майб[...]му льодові ландшафт[...]жуть перетворитися [...]режу туристичних м[...]тів.

На сьогодні ми має[...]статній рівень науко[...]лідного потенціалу, н[...]ний досвід для того, щ[...]тивізувати науково-до[...]цьку роботу на шостом[...]тинентi на своїй власн[...] тарктичній станції. Ал[...] це робити, не маючи [...] над головою, на пінгв[...] правах?

В. ШЕВЧЕН[...],
кандидат географі[...] наук,
С. ГУРІ[...],
кандидат геолого-мін[...]логічних наук.

...найпопуляр-
...працівни-
...ької держ-
...пився» або
...во ж, ко-
...перації з
...конструкція
...старовинних
...іх під
...ництва іно-

...оліваєш за
...е байдуже,
...е і як. Але
...тарі кварта-
...гинули, то
...у не було.
...хоч якийсь
...опір навіть
...ття не зна-
...я.

...було і з
...ними бу-
...д них є і
...й, на вули-
...й та Яро-
...кдо...,
...ели ... до
...мешкати в
...ечно для
...відти нама-
...вже протя-
...десятків ро-
...ться їм у
...дитися не
...країні, а й,
...ізації. Си-
...а, що кош-
...оло цих бу-
...передбача-

...роблем у
...намагається
...Київської
...Іван Салій.
...на пропо-
...компанії
...ши за ...
...тарі ...
...три сто-
...поліпшено-

...д...
...виробничі
...менчуцького
...заводу за-
...на 10 від-
...«даваль-
...Через те,
...ла подачу
...азом з По-
...рим зали-
...ну. Його
...літрів ли-
...транспорту.
...но не ба-
...ктив.

...ЛА
...

...овини Кре-
...а фаб-
...я, що най-
...вевер ру-
...домо з до-
...30 тонн
...область в
...новісльких

...РИЗИ!

...проваджено
...продажу
...Мешкан-
...відпускати-
...хліба, а
...ами. Поясн-
...ею борош-
...під зда-
...Полтавщи-
...ки на 60
...о тільки

...ГРИНЬ.

Точка зору

БУДУВАТИ — НЕ РУЙНУВАТИ,

або Дещо про «розпродаж» Києва

го планування. Старі після реконструкції перетворяться у висококласні валютні готелі. Місто, не вклавши у проект ані копійки, одержуватиме свої 40 відсотків прибутку.

От ця угода і викликала чомусь шквал критики, зокрема, і в депутатів міськради, особливо ж у комісії з питань архітектури і будівництва, з головою якої, паном Татарчуком, мені довелося розмовляти. Щоправда, в аргументах «проти» у пана Татарчука важко було щось втямити, бо вони зводилися в основному до того, що Салій «правив на Подолі 20 років, а тепер прийшов у місто робити собі кар'єру». Але якщо в результаті такої роботи з'являються нові будинки, реконструюються старі квартали, виростають готелі, то хай живе така кар'єра!

Здається мені, що ми інколи стаємо жертвами власного ж відкидання всього, що викликає підозру: фірма ІТЛ? Щось невідоме. А раптом тут щось таке... Та нічого такого, навіть мільйонів, на які всіх «купили». Комерційний директор фірми Віталій Вишневський стенає плечима:

— Це ми повинні б хабара взяти лише за те, що беремося за цю справу. Але то другорядне. Головне ж, що ми зробимо ці будинки окрасою міста, покажемо на ділі, що будувати можна і красиво, і швидко.

Фірма ІТЛ не має мільйонів, необхідних для такої роботи. Але вона знайшла іноземних інвесторів і переконала їх, що вкладати капітал у нерухомість — вигідно.

А іноземці теж уміють рахувати: чим швидше побудуєш, тим швидше одержиш прибуток. Отож, ІТЛ, створивши спільне підприємство з італійсько-американською фірмою «Бургас», обіцяє спорудити нові будинки за 8 місяців, реконструювати старі за півроку при відповідній якості. До речі, власною робочою силою і будівельними матеріалами. Який тут кримінал?

Або згадаймо гвалт, який здійняла Київрада навколо Бессарабського кварталу. Причина теж називалася: звідти збираються виселити школу, де навчається понад тисяча дітей.

Разом з депутатами, представником Президента Іваном Салієм на цьому об'єкті побували і кореспонденти. Найцікавіше, що ніхто нікого не збирався виселяти, поки не буде споруджена нова школа. Причому, за 300 метрів від старої. Проект реалізовуватиме спільне українсько-австрійське підприємство. Побували на майданчику разом з директором школи, педагогами, здається, порозумілися.

Таких проектів можна назвати немало. Вони очевидно вигідні для міста. То чому ж їх реалізація у багатьох посадових і непосадових осіб, депутатів Київради викликає не тільки протест, а й відвертий опір? Тільки тому, що цю роботу здійснює держадміністрація на чолі з Іваном Салієм? Дехто навіть робить закиди щодо узурпації влади...

Думаю, що представник Президента у Києві не потребує мого захисту. Але, шановні панове, давайте зупинимося у з'ясуванні стосунків. Хочете конкурувати? Будь ласка, серед сотень інвесторів, які найчастіше як приходять, так і йдуть з міста, не знайшовши партнерів, розпізнавайте таких, хто не побоїться ризикувати, і укладайте з ними угоди кращі, ніж це робить держадміністрація. І хай це запишеться на рахунок ваших добрих справ. А ще краще — робіть це разом з Салієм, однією командою. Кияни тільки подякують за це. І не лише кияни. Адже мова про те, щоб Київ став європейською столицею. Отож, узурпуйте владу з цією метою. Чи є серед жителів столиці України ті, хто заперечує проти такої узурпації?

Валентина ПИСАНСЬКА.

Проблема

АНТАРКТИДА: ПОКИ ЩО МИ, ЯК ПІНГВІНИ

Антарктида — загадковий, до кінця не розвіданий континент, де зосереджено 60—80 відсотків усієї прісної води, щедрі родовища корисних копалин і промислової риби. Вперше береги льодового континенту побачили члени Російської морської експедиції Ф. Беллінсгаузена та М. Лазарєва у січні 1820 року, проте одним з перших на цей берег зійшов і провів там зимівлю наш співвітчизник, полтавчанин А. Омельченко, учасник експедиції Р. Скотта у 1911—1912 роках.

Відтоді Україна вносила вагомий вклад у дослідження шостого континенту. У складі антарктичних експедицій працювали українські вчені, всюдиходи «Харків'янка» були основним наземним транспортом у суворих полярних умовах, флагман радянських морських антарктичних експедицій корабель «М. Сомов» споруджувався у Херсоні, тощо.

Над Антарктидою піднято прапори близько 20 держав, які мають тут постійні або тимчасові полярні станції. Та серед них немає прапора України, хоч вона приєдналася до Міжнародної Антарктичної Угоди, а відтак має юридичне право на самостійне дослідження материка. Проблема в тому, як реалізувати це право. Розпорядженням Президента на базі АН України створено Комісію по розробці національної програми досліджень у Антарктиці, яку очолив академік В. Старостенко. Однак вже перше її засідання висвітлило, крім ентузіазму українських вчених, ряд організаційних проблем, які потребують політичних рішень. Учасник антарктичних експедицій, доктор геолого-мінералогічних наук П. Гожик висловлює думку багатьох членів Комісії, коли стверджує, що для успішної роботи потрібна своя антарктична станція. Мається на увазі «Беллінсгаузен», де можна працювати упродовж року і яка вважається найбільш доступною. Але «новосілля» стримує відсутність правових актів на володіння часткою територій колишнього СРСР. Через розпад Союзу, на думку відомого біолога, доктора біологічних наук В. Яковлєва, Україна втратила цілу низку традиційних районів рибного промислу у Центральній та Східній Атлантиці, де господарюють зараз риболови Марокко, тому біоресурси Антарктики могли б частково компенсувати ці втрати. Крім риби, тамтешні води багаті на антарктичний криль, який використовується у харчовій, фармацевтичній, інших галузях. Торік українські кораблі виловили близько 100 тисяч тонн криля, але цю квоту вилову можна значно збільшити, посилюючи свій вклад у розвиток і вивчення біології моря.

Крім вищезгаданих аспектів є ще один. Антарктида поки що «нічийна» територія, але кожному зрозуміло, що невдовзі вона може стати об'єктом світової геополітики. Нині, коли заходить про наукові дослідження, питання присутності на континенті регулюються відносно легко — на основі міжнародних угод. Та непорозуміння виникнуть одразу, як тільки дійде справа до видобутку корисних копалин. Саме у розробці відповідних технологій нас випереджають інші країни. І ще одне: у майбутньому льодові ландшафти можуть перетворитися на мережу туристичних маршрутів.

На сьогодні ми маємо достатній рівень науково-дослідного потенціалу, необхідний досвід для того, щоб активізувати науково-дослідницьку роботу на шостому континенті на своїй власній антарктичній станції. Але... як це робити, не маючи даху над головою, на пінгвінячих правах?

В. ШЕВЧЕНКО, кандидат географічних наук,

С. ГУРІДОВ, кандидат геолого-мінералогічних наук.

Футбол

КРОК УПЕРЕД

БІЛОРУСЬ — УКРАЇНА. 1:1 (0:0). Товариський матч національних збірних. Мінськ. Стадіон «Динамо». 28 жовтня. Хмарно. 0 градусів. 15000 глядачів.

Судді: О. Спірін, С. Французов, В. Іванов (усі — Росія).

БІЛОРУСЬ: Шанталосов, Орловський, Лєсун, Деменковець (Гоцманов, 46), Зигмантович, Тайков (Бєлькевич, 46), Антонович, Алейников, Герасимець (Кукар, 75), Метлицький, Величко.

УКРАЇНА: Помазун, Дірявка (Сак, 30), Кузнецов (Топчієв, 85), Беженар, Похлєбаєв, Дудник (Жабченко, 75), Кандауров, Полунін, Михайличенко (Максимов, 67), Москвін, Призетко (Гусєв, 46).

Голи: Гоцманов (50), Максимов (78).

Попереджено Антоновича, Сака, Беженара, Лєсуна.

Цей матч викликав інтерес з кількох боків. По-перше, тренером-консультантом збірної України став відомий фахівець Олег Базилевич. Часу в нього навіть для поверхового знайомства з колективом практично не було. Але присутність у команді такого великого авторитету, гадаю, вплинула на футболістів.

По-друге, вперше в складі нашої збірної з'явилися «легіонери» — Кузнецов з Михайличенком. І цей факт, звісно, вплинув на життя збірної. Щодо самої гри на стадіоні «Динамо» в Мінську, то вона була цілком приваблива. Дуже швидко обидві команди зорієнтувалися на полі і від хвилювання та хаотичних дій перейшли до конструктивних.

Збірна України в першому таймі створила кілька гострих моментів біля воріт Шанталосова з нижньогородського «Локомотива», який, відхиливши спокусливі пропозиції російських братів, залишився вірним білоруському футбольному прапору.

Не залишилися в боргу й господарі. Двічі Михайличенкові доводилося виносити м'яч головою з небезпечної зони. Особливо жарко було після флангового проходу і гострої націленої передачі Зигмантовича.

Голи глядачі побачили після перерви. Господарі добилися успіху, розігравши кутовий. М'яч, ударившись об штангу, юркнув у ворота. Наші також відзначилися, розігравши стандартне положення. Полунін пробив штрафний, вчасно вистрибнув високий на зріст Максимов. І його м'яч влучив у перекладину й опустився вже за лінією воріт. Дуже ефектні голи!

— У нас є перспективи, — прокоментував зустріч Олег Базилевич. — Маємо немало цікавих гравців. У багатьох з них очі горять бажанням боротися. А це, як на мене, вже немало. Вдячні ми Кузнецову з Михайличенком. Вони відгукнулися на запрошення, зіграли на своєму рівні, повели вперед молодих партнерів. І надалі слід залучати досвідчених виконавців, які виступають у зарубіжних клубах. Гра нашої команди мені більше сподобалася в першому таймі. Хоч і не забили м'ячів, але організували кілька чітких атакуючих комбінацій...

Уже в літаку поговорив з Михайличенком:

— Через те, що в нашій збірній виступає багато молоді, їй бракує командної зіграності. Але за годину колектив не створити. Потрібен час.

— Ти охоче відгукнувся на запрошення ввійти до національної команди?

— Безперечно. Це велика честь для кожного українця.

— Задоволений результатом поєдинку?

— Якщо відверто, ні. Ми повинні були виграти. Втім, зробимо це ліпше в турнірних зустрічах...

— Коли виходив на заміну, дуже хвилювався, — розповів Юрій Максимов. — Але мені, дебютантові збірної, пощастило забити гол. Дуже добре, що в нашому складі були Михайличенко і Кузнецов. Навіть і не мріяв колись, що вийду на поле в одній компанії з такими видатними майстрами.

...Уже ввечері, повернувшись додому, в аеропорту «Жуляни» якийсь водій таксі, між іншим, запитав нас: «Як зіграли?». Почувши відповідь, знову запитав: «А хто той Максимов, який забив гол?»

Що ж, більшість гравців збірної України поки що маловідома широкому болільницькому загалу. Але не сумніваюся, вже не за горами ті часи, коли про них говоритимуть з шаною і любов'ю, як ото сьогодні про Михайличенка і Кузнецова, Протасова і Литовченка...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України». Мінськ — Київ.

Того ж дня в Тернополі олімпійські збірні України та Білорусі зіграли внічию — 0:0.

Перша ліга

БЕЗ СЮРПРИЗІВ

Закінчилися матчі 17 туру. Запишіть їх результати: «Закарпаття» — «Скала» — 1:0, СК «Одеса» — «Евіс» — 0:0, «Артанія» — «Металург» — 0:0, «Темп» — «Прикарпаття» — 0:0, «Кристал» — «Приладист» — 1:0, «Шахтар» — «Рось» — 2:0, «Поліграфтехніка» — «Динамо-2» — 2:2, «Сталь» — «Нива» — 1:1, «Хімік» — «Поділля» — 2:2, «Нафтовик» — «Десна» — 1:0, «Ворскла» — «Автомобіліст» — 3:0.

А тепер познайомтесь із турнірним становищем команд:

	І	В	Н	П	М	О
Нива	16	10	5	1	27—5	25
Нафтовик	16	9	4	3	30—14	22
СК Одеса	17	8	6	3	24—19	22
Темп	16	9	3	4	23—21	21
Прикарпаття	16	8	4	4	23—9	20
Ворскла	16	8	3	5	22—16	19
Автомобіліст	17	7	5	5	15—18	19
Поділля	16	6	6	4	18—17	19
Металург	16	4	9	3	13—14	17
Кристал	16	6	4	6	16—21	16
Сталь	16	6	3	7	14—13	15
Поліграфтехніка	16	5	5	6	24—28	15
Десна	17	5	5	7	15—20	15
Приладист	16	5	5	6	11—16	15
Скала	17	5	4	8	21—28	14
Динамо-2	16	3	8	5	18—16	14
Рось	16	3	7	6	17—18	13
Закарпаття	17	5	3	9	16—21	13
Евіс	16	3	7	6	11—13	13
Хімік	16	4	4	8	20—25	12
Артанія	17	5	1	11	16—31	11
Шахтар	16	4	1	11	16—35	9

Перехідна ліга

ТЕПЕР ЛІДЕРІВ ЧЕТВЕРО

У матчах чотирнадцятого туру зафіксовані такі результати: «Динамо» — «Канатник» — 3:0, «Торпедо» — «Прометей» (Дніпродзержинськ) — 4:0, «Океан» — «Гірник» (Кіровськ) — 2:1, «Нафтохімік» — «Прометей» (Шахтарськ) — 0:0, «Електрон» — «Шахтар» — 3:0, «Авангард» — «Фрунзенець» — 3:1, «Андезит» — «Нива» — 0:2, «Лисоня» — «Олімпік» — +:—. Матч «Промінь» — «Море» — перенесено.

Ось становище команд після 14 туру:

	І	В	Н	П	М	О
Гірник	14	9	1	4	19—16	19
Фрунзенець	14	8	3	3	24—10	19
Нафтохімік	14	7	5	2	24—13	19
Океан	14	7	5	2	19—9	19
Динамо	14	6	6	2	27—13	18
Нива	14	6	5	3	15—10	17
Електрон	14	5	7	2	19—7	17
Прометей Ш	14	3	8	3	13—9	14
Промінь	13	5	3	5	21—16	13
Торпедо	14	5	3	6	19—19	13
Авангард	14	4	5	5	14—14	13
Шахтар	14	4	5	5	12—17	13
Андезит	13	5	1	7	9—19	11
Лисоня	14	3	5	6	6—16	11
Олімпік	14	2	6	6	17—21	10
Море	13	2	5	6	9—16	9
Прометей Д	14	0	8	5	9—16	8
Канатник	14	2	2	10	11—38	6

Матчі 15 туру відбудуться 31 жовтня.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

ЛІТАК ДЛЯ ДИРЕКТОРА,

або Конаючі не вмирають, а зіштовхують в могилу живих

Високопоставлений чиновник Донецької обласної адміністрації зреагував миттю: — Що?! Заінтригувала. Слов'янський «Хімпром»? А-а-а, генеральний директор Креч... Та це ж мафіозі! Ось літака купив, двадцять чоловік охорони, самовільне захоплення землі, нікому не підкоряється, все прагне вирішувати в Києві та за кордоном. Ні, з цією людиною працювати неможливо. Хто рекомендував? Перший заступник міністра? От з ним і вирішуйте, а я... Втім, нагадайте про вашу проблему через кілька тижнів. Гадаю до того часу ситуація щодо Креча зміниться так, що я вже зможу вам допомогти. А поки що — прошу про конфіденційність, гаразд?

ЗІЗНАТИСЯ, ця тирада мене спантеличила і... заінтригувала. Директор-мафіозі на літаку, з охороною, закордон, суцільна таємниця... Тобто, тьху! — конфіденційність...

Відчував я, що історія буде непересічна. І не помилився.

Газета «Голос України» вже повідомила у № 184 за 26 вересня, що завдяки спонсорській допомозі Слов'янського ВО «Хімпром» стає можливим видання масовим тиражем Великого російсько-українського словника. Попит на нього, судячи з відгуків, що надійшли до редакції, буде величезний. А для виробництва паперу, що його використовують у подібних виданнях, потрібна кальцинована сода, яку комбінат обіцяв постачити.

Так, тепер це питання можна вважати за розв'язане. А ось після чергового візиту в Донецьк успіх справи був під великим сумнівом. Там мені нічого не обіцяли. Усе той самий чиновник похмуро заявив, що з Кречем справи мати не бажає: той не так повівся щодо обласної адміністрації. І взагалі він схожий на Адилова. Мені сухо порекомендували звернутися до керівництва міста Слов'янська — можливо там посприяють. З тим я й пішов, ухопивши облизня.

Робити було нічого. І я ризикнув піти просто в лігво директора-мафіозі. Приготував папір на ім'я мера міста і з'явився.

...Зараз згадую ту безглузду ситуацію зі сміхом. Голова Слов'янської міської Ради народних депутатів Володимир Вікторович Гончар явно не міг второпати суті мого демаршу:

— То ви безпосередньо до Едуарда Едуардовича ще не зверталися? У Донецьку порадили вийти на керівництво міста?! Що ж, коли для такої справи потрібно — будь ласка, ось моя резолюція. Хоча... Я думаю, питання й так було б розв'язане позитивно.

Тримаючи на видноті папір з резолюцією, я наблизився до заводоуправління ВО «Хімпром». Ні у вестибюлі, ні в приймальні озброєних людей не зустрів. Від серця трішки відлягло. Заходжу до кабінету. Е-е, щось надто скромненько, як на мафіозі. Єдина «розкіш» — кондиціонер. За столом — типовий на вигляд, заморочений до другої половини дня, директор. І типове в таких випадках запитання: «Що потрібно?».

За 15 хвилин Едуард Едуардович дав команду готувати документи до підпису, розв'язувати питання про відвантаження 200 тонн соди, необхідної для друкування словника. Бідкався: «Шкода, коли не затримаєтесь до завтра. Добре було б докладно розповісти членам ради трудового колективу. Адже видання вкрай потрібне, справа величезна, велика честь для нас узяти в ній участь».

І це — мафіозі?! Я вирішив затриматися і з'ясувати, чим же так збуджені власть імущі в Донецьку.

ОСЬ уже четвертий місяць ВО «Хімпром» лихоманить. Перевірка за перевіркою: цінова інспекція, прокуратура, міліція просто паралізують роботу — вдираються в кабінети, опечатують склади, вивозять документи, намагаються накласти арешт на рахунок у банку, вилучити з нього сотні мільйонів карбованців. Це відбувається за особистою вказівкою глави обласної адміністрації Смирнова. Через це, малопродуктивне, прямо скажемо, вовтуження, комбінат зазнав збитків у розмірі близько мільярда карбованців. Так тут кажуть. Та зате порушено кримінальну справу про викрадення двох тонн соди на суму... 660 карбованців. Коли я запитав спеціалістів, багато це чи мало, мені розсміялися в обличчя: піщина, планові технологічні втрати однієї лінії за тиждень.

Треба ж було примудритися і притягти за вуха ці дві тонни, зовсім не викрадені, а продані сусідній організації, щоб копирсатися у горі документів і заважати працювати управлінцям протягом передбаченого законом терміну — двох місяців. А треба буде — можна й рік, і два. За потреби діло можна й припинити, порушуючи Процесуальний кодекс, а не закрити, як слід згідно із законом. Дорога наша традиція: закон, як дишло...

Те саме сталося з ціновою інспекцією, яка діяла знову ж таки «за особистою вказівкою». Її інсинуації розсипалися, як і сама ця контора, діяльність якої припинив Указ Президента. Проте конаючі не вмирають, а зіштовхують у могилу живих. Та попри це ВО «Хімпром» нарощує та й нарощує випуск продукції. Випадок, як на наші часи, коли зупиняються цілі галузі й мільйонам людей загрожує безробіття,— безпрецедентний. Задля чого ж треба додавати до цих мільйонів тисячі працівників «Хімпрому»? Відчуваючи недобре, люди тут на весь голос заявляють: просто так це зробити не вдасться. І їм є за що боротися. Зарплата — 12—15 тисяч. Щотижня — дефіцитні продукти за цінами вдвічі нижчими від магазинних. За останні півтора року практично кожний робітник купив хто імпортний костюм, хто італійські модерні туфлі, хто куртку «Аляска». А хто й автомобіль, магнітофон, відеокамеру. Кожному — за його роботою, за працею, чесною, сумлінною. За цінами, як-то кажуть, значно нижчими від ринкових. У моїй присутності вирішували, почому відпускати робітникам голландські зимові жіночі пальта. І скалькулювали ціну: тисяча двісті карбованців. Пишу літерами, щоб не подумали: в газеті, мовляв, помилка.

Саме по такій ціні ці пальта, що їх у комерційних магазинах «штовхають» по п'ятдесят тисяч, одержить кожна друга жінка — працівниця комбінату. Неважко прикинути, який реальний курс купона для працівників «Хімпрому». І з ким не заведеш розмови — всі в один голос: «раніше такого ніколи не було». «Це все завдяки Кречу». «Директор турбується про робітників».

Ніякі мої шпильки не могли збити їх з цієї ноти.

Слюсар-ремонтник, який купив минулого року імпортний костюм за триста (!!!) карбованців, на моє, прямо скажу, провокаційне запитання: «А що, коли директор візьме собі не один, а два костюми?» незворушно відповів: «Та нехай бере хоч десять. Адже йому треба мати пристойний вигляд. Він у «сферах» обертається, питання розв'язує, ну й мусить мати відповідний вигляд. Для нас же старається».

У цій банальній, на перший погляд, фразі закладено глибокий смисл. Немає антагонізму між директором, який досяг великих успіхів і який міняє костюми, машини, краватки, рукавички, та рядовим працівником, котрий отримує все це в скромніших обсягах. Робітник не ображений. Більше того, прекрасно усвідомлює, що директорові все це необхідно для роботи, для престижу, і справедливо одержане — як плата за конкретну, висококваліфіковану роботу. Але ж доки стиль життя таких людей намагатимуться визначати чиновники, які не розуміють того, що розуміє робітник? Літак для директора у робітників, на відміну від керівництва області, обурення не викликає. Мабуть, вони краще розуміють, чого вартий час ділової людини. Й до того ж прямо відчувають залежність рівня свого життя від рівня професіоналізму керівників. Купив директор літака — заробітки пішли вгору. Стали з благословення глави Донецької обласної адміністрації на комбінаті «наводити порядок» — заробітки впали. Виробництво гальмується, а юстиція все одно не торжествує. З неї лише фонтанують нові запитання. Наприклад: А чи не позначилася купівля літака на розв'язанні питань соціальної справедливості? Чи не став комбінат через це будувати менше житла?

Цікаво, а чи ставить такі запитання прокуратура області керівникам своєї рідної адміністрації, місцевій Раді народних депутатів? Літака вони не купили, а соціальне становище має не блискуче. Принаймні не чути, щоб у донецьких магазинах продавали голландські зимові пальта та куртки «Аляска» по таких цінах, як в об'єднанні у Креча.

У ЗВ'ЯЗКУ з цим я беруся повідомити деякі подробиці з життя «хрещеного батька донецько-сицилійської мафії дона Корлеоне-Креча», котрий успішно маскується під директора Слов'янського ВО «Хімпром».

Купив він літака «Як-40» (точніше, так стверджують в обласній адміністрації, а насправді ж літака орендовано). Та зовсім не для того, щоб з його борту загрожувати адміністративним спорудам Донецька, а щоб разом зі своїми підлеглими (літають тепер усі головні управлінці) з максимальною швидкістю розв'язувати виробничі питання.

У нього, подумати тільки, замість однієї — дві, а може, цілих три службових машин. Та знаєте, зарубіжні мультимільйонери й вітчизняні урядові чиновники, що зачастили на комбінат, не звикли добиратися з аеропорту рейсовими автобусами до своїх ділових партнерів.

Є в директора охорона. З однієї людини. З'явилась після того, як на нього та його сім'ю було вчинено замах.

За кордоном і в Києві директор буває дійсно дуже часто. Але їздить туди не розважатися, а працювати. По 12—16 годин на добу.

Що ще про нього сказати? Кандидат технічних наук, учений-хімік з 15-річним стажем, який поєднує в собі високу наукову ерудицію, справжній комерційний талант, тонку культуру з дуже рідкісними в нас якостями професійного менеджера, керівника. Менш ніж за два роки, в умовах загальної кризи, він привів до розквіту підприємство і стрімко рухається далі. Незважаючи ні на що.

Ми дуже любимо нині розмірковувати про такі маловідомі поняття, як менеджмент, маркетинг, ринок. Дивимося в рот заїжджим красномовцям, які повчають з телеекранів усіх і кожного. Та ще й коментуємо: у західного бізнесмена кожна хвилина коштує величезних грошей! У них — надзвукові літаки, вертольоти, миттєвий супутниковий зв'язок з будь-якою точкою планети! Ось як треба працювати.

А коли наш директор, який знає краще від будь-яких іноземців нашу специфіку, наш ринок, нашого робітника, хоче працювати на повну силу, йому підбивають крила: «Ти бачиш, літака купив, мафіозі!».

Едуард Креч — не єдиний приклад директора, котрий може господарювати в нових економічних умовах. Саме такі практики, а не кабінетні економісти-теоретики, конкретною роботою здатні врятувати нас від біди, зупинити розвал і допомогти країні рушити вперед. Неправда, що наші люди не хочуть і не можуть працювати. Найчастіше немає в них гідного керівника. На «Хімпромі» такий є. І тут робітники вже не уявляють життя без такого, без саме такого директора. Темп він задав дуже високий. Швидкість руху — як у того самого літака. А справжнім літаком для директора стала підтримка робітників, на крилах якої і він, і «Хімпром» злітатимуть вище.

Я від'їжджав з Донецька вдень. У залі автовокзалу — кілька груп зухвалих хлопців і дівиць буквально заставляли пасажирів грати з ними на гроші в «наперстки», «три листочки». Відчували себе по-хазяйськи, нахабно, не крилися.

У кафешці поряд діяв їхній штаб. Власне, тільки гравців кафешка ця й обслуговувала. А вони, розмістившись за зсунутими столами, демонстративно мусолили товстелезні пачки грошей, розглядали відібрані коштовності. Під вікнами прогулювалася міліція, що незрозуміло кого й від кого охороняла. Принаймні, до ігорної мафії діла їй не було ніякого. Ну, подумаєш, грабують людей серед білого дня...

Нісон РОЙТМАН.

Донецьк — Слов'янськ.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про підпорядкування місцевих державних адміністрацій

З метою визначення підпорядкування органів державної виконавчої влади **постановляю:**

Установити, що місцеві державні адміністрації підпорядковуються Президентові України і Кабінетові Міністрів України з питань, що належать до його компетенції.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ,
27 жовтня 1992 року.

У Центральній комісії з всеукраїнського референдуму

28 жовтня 1992 року Центральна комісія з всеукраїнського референдуму на підставі подань районних і міських Рад народних депутатів, що продовжували надходити, зареєструвала 14 ініціативних груп по збиранню підписів громадян під вимогою про проведення всеукраїнського референдуму з питання: «Ви за дострокове припинення повноважень Верховної Ради України після дострокових виборів парламенту України у 1993 році?». Зареєстровано, зокрема, такі ініціативні групи, утворені на зборах громадян:

у місті Шахтарську Донецької області, у складі 30 осіб, присвоєно порядковий № — 90;

у Хустському районі Закарпатської області, у складі 56 осіб, порядковий № — 91;

у Долинському районі Івано-Франківської області, у складі 52 осіб, порядковий № — 92;

у місті Івано-Франківську, у складі 84 осіб, порядковий № — 93;

у місті Івано-Франківську, у складі 47 осіб, порядковий № 94;

у місті Ірпіні Київської області, у складі 20 осіб, порядковий № — 95;

у Мостиському районі Львівської області, у складі 20 осіб, порядковий № — 96;

у Яворівському районі Львівської області, у складі 74 осіб, порядковий № — 97;

у місті Львові, у складі 43 осіб, порядковий № — 98;

у місті Миколаєві, у складі 54 осіб, порядковий № — 99;

у Борщівському районі Тернопільської області, у складі 167 осіб, порядковий № — 100;

у Збаразькому районі Тернопільської області, у складі 31 особи, порядковий № — 101;

у Тернопільському районі Тернопільської області у складі 191 особи, порядковий № — 102;

у Чортківському районі Тернопільської області, у складі 27 осіб, порядковий № — 103;

у місті Тернополі, у складі 20 осіб, порядковий № — 104.

Центральна комісія відмовила в реєстрації ініціативних груп, утворених на зборах громадян у Коростенському районі Житомирської області та Кельменецькому районі Чернівецької області, через невідповідність поданих документів вимогам Закону про референдум.

Село

З ОФІЦЕРІВ — У МІЛЬЙОНЕРИ

Громом серед ясного неба була для мешканців Павлиша позаминулої осені чутка про те, що Іван Погрібний та Володимир Томило вирішили стати фермерами. Як не прикидали односельці, а зрозуміти було важко. Закінчили друзі вищі військові училища, служили вже старшими лейтенантами на гарних посадах. Один, правда, аж на Далекому Сході, а другий же в Переяславі-Хмельницькому, вважай, вдома. Поженилися, сім'ї завели. І на тобі — з'їхались у відпустку, переговорили і вирішили — з офіцерів у фермери.

— Та не все було так просто, і не відразу,— сказала під час зустрічі одна з головних учасників цієї затії, як вона себе назвала, Валентина Погрібна.— Мій чоловік, Іван, давно хотів хазяйнувати на землі. Та й у мене спеціальність сільська — ветеринарний лікар. Томили теж зохотилися спробувати. Тільки з армії вирватися нашим чоловікам було не так просто. Довелося довгенько повоювати, поки відпустили.

На цьому боротьба не скінчилася. На «гражданці» майбутніх хазяїв з розкритими обіймами ніхто не чекав. Довелося поїздити, поки виділили їм 96 гектарів землі на дві сім'ї для ведення фермерського господарства. Спасибі, допоміг тодішній голова Онуфріївського райвиконкому, нині представник Президента в районі Юрій Абрамович. І землю дали в непоганому місці, і кредит виділили — 50 тисяч карбованців. Купили вони тоді три трактори Т-16, один МТЗ-80, гноєрозкидач, різні там сівалки, кормороздавач, сінопакувальний агрегат і загосподарювали.

— Цілий рік потім розраховувалися за техніку,— сміється Валя,— та за ті гроші можна було таки щось купити. Не рівня нинішнім.

Весною минулого року посіяли люцерну, ячмінь, буряк. Зібрали кілька десятків тонн зерна, заготували сіна, коренеплодів, а восени взяли на відгодівлю в сусідньому Світловодському районі 80 бичків. Перезимували, а нинішньої весни ще добрали 270 голів. Отак і годували ціле літо три з половиною сотні. Приміщення здав у оренду місцевий колгосп «Комінтерн». Оце днями збираються здавати худобу. Тільки на великий зиск не сподіваються. Якби стадо було власне — інша річ. А так був падіж, невідомо які прирости. Рослинництво вигідніше. Он продали державі 80 тонн ячменю, одержали понад 600 тисяч карбованців. Кредит віддали, новий взяли — більш як мільйон карбованців. Навантажувача «Карпатця» купили за 800 тисяч. Так що мільйонери вони - з мінусом. Але оптимізму не втрачають. За три роки (такий строк кредиту) вони борг відроблять і свій мільйон матимуть. Тому й розділяються з Томилом, який, навпаки, хоче заробити гроші саме у тваринництві. Заводитиме власну молочнотоварну ферму.

Думку про те, що тваринництвом займатися невигідно, вже цього року спростував фермер Іван Валовий з села Верблюжки Новгородківського району. Свій перший трудовий мільйон заробив він на вівцях. Хоча не одразу, звісно. Іван Микитович перед фермерством працював директором Криворізького м'ясокомбінату. Добре працював. Має навіть власну книжку про досвід роботи свого підприємства. Під час зустрічі не без гордості зауважив, що колишній Голова Ради Міністрів колишнього СРСР Микола Рижков ставив за приклад перед колегами: ось якби працювали, як Валовий, не було б у нас проблеми з м'ясом.

На персональну пенсію за станом здоров'я Іван Микитович пішов, коли комбінат був у розквіті. Та нудно стало сидіти без діла. От і взяв підряд у колгоспі імені Калініна вирощувати бички. Років чотири вирощував. Зібрав грошенят, купив 300 овець. А минулої осені узяв в оренду ще стільки ж колгоспних. Точніше, голова сам накинув. Візьми, каже, допоможи, а то до весни не дотягнуть.

Коли нинішнього літа настала пора стригти шерсть — найняв двох помічників. По 200 купонів за день платив за добру роботу. І результати були пристойні: кожна вівця дала по чотири кілограми вовни.

Відправив сировину на Чернігівську вовняну фабрику, а незабаром одержав повідомлення: переводимо на ваш рахунок мільйон карбованців. Ось так просто стають мільйонерами. Технологія — елементарна. Служите ви, скажімо, офіцером, працюєте ректором чи міністром. Розраховуєтесь, пишете заяву про виділення 50 гектарів землі, як, наприклад, Іван Микитович, заводите отару, пасіку, викопуєте ставок, господарюєте, заробляєте мільйони. Труднощі, незгоди, недоспані ночі в рахунок не йдуть. Про них на старості мемуари напишете, а діти в золото оправлять і гостям показуватимуть: ось, мовляв, хто в далекі 90-ті роки закладав перші мільйони в підвалини нашого благополуччя.

Та жарти жартами, а охочих заробити великі гроші власною працею стає в сільському господарстві Кіровоградщини дедалі більше й більше. Якщо на перше січня нинішнього року в області налічувалося всього 55 фермерських господарств, то на перше жовтня — вже 385. Хай щастить їм, нашим годувальникам.

Микола ВОЛОК, власний кореспондент «Голосу України».
Онуфріївський — Новгородківський райони Кіровоградської області.

ДЕРЖСТРАХ — ЦЕ ТАКИЙ СТРАХ...

Профспілка «Солідарність» пропонує оригінальну систему соціального страхування

Система соціального страхування, що існує в Україні, склалася у роки повного одержавлення економіки та соціальної сфери й тому набула характеру державного соціального страхування. Його фонди, які перебувають у руках уряду, стали звичним засобом «латання дірок» державного бюджету, а частина, що залишилася, забезпечує лише мізерні норми соціальних виплат. Звідси маємо зрівнялівку при розподіленні коштів соціального страхування трудящих.

ЗА УМОВ переходу до ринку потрібне створення принципово нового механізму соціального забезпечення, чіткого розмежування в ньому ролі та місця держави, профспілок, підприємців. На жаль, ці вимоги не враховуються у підготовленому Кабінетом Міністрів України проекті Закону «Про державне соціальне страхування». Його автори не лише не пішли на демократизацію цієї галузі суспільного життя народу, а й зробили ще один крок до її одержавлення.

Спочатку в проекті Закону проголошено, що основні напрями розвитку соціального страхування визначаються Міністерством фінансів та Національним банком України. Профспілки і тим паче підприємців не лише цілком виведено проектом цього Закону з процесу розробки законодавчих актів із соціального страхування, а й його реалізації. Все це спонукало деякі республіканські об'єднання профспілок України прийняти рішення, що стосується розробки альтернативного проекту Закону України про соціальне страхування громадян. Такий проект, за їхнім дорученням, підготовлено Федерацією профспілок України «Солідарність».

У розробленому нами проекті Закону насамперед пропонується розмежувати дві частини соціального забезпечення — соціальне страхування, що здійснюється за рахунок страхових внесків (за рахунок собівартості продукції), та соціальна допомога (інвалідам, дітям-сиротам, одиноким матерям тощо), що надається за рахунок державного бюджету (за рахунок частини прибутку підприємств). Пропонується також розмежувати державне й комерційне соціальне страхування. Головне завдання першого — забезпечити виплату пенсій усім громадянам у межах встановленого законом мінімуму оплати праці. А другого — забезпечити (крім допомоги по безробіттю) виплату по соціальному страхуванню. Йдеться про пенсії, що виплачуються понад мінімально встановлений рівень. Головне, що вони будуть диференційовані залежно від продуктивності праці працівника (його трудового прибутку). Тим самим, з одного боку, на певному рівні забезпечується надання соціальних гарантій усім людям. Адже саме розв'язання цього завдання має покладатися на державу, державне соціальне забезпечення. А з другого боку, враховуються вкрай важливі для реалізації законів ринку праці конкретні умови відновлення робочої сили, ступінь її ефективного функціонування. Чим більша оплата праці працівника, тим більша сума страхових внесків, яка йому нараховується.

Заради реалізації цієї мети враховано, що комерційне страхування повинно мати персоніфікований характер. Цього досягають, по-перше, відкриттям особових страхових рахунків, на які зараховуються страхові внески, прямо пропорційні заробітку кожного працівника. По-друге, встановлюється право успадкування родичами застрахованих сум, що залишилися на його особовому страховому рахункові. По-третє, вводиться обов'язкова індексація цих сум.

ЩЕ МИ пропонуємо ввести два види комерційного соціального страхування: обов'язкове й добровільне. Перше здійснюється за рахунок частини тарифу обов'язкових страхових внесків, що залишаються після вирахування тарифу внесків на державне соціальне страхування. Джерелом другого є добровільні страхові внески роботодавців, самих працівників, інших юридичних та фізичних осіб. Добровільне страхування дає змогу ввести нові види страхування, зокрема житлове страхування, вкрай необхідне за припинення надання безплатних квартир тощо.

Принципова реорганізація системи соціального страхування вимагає й докорінних змін у управлінні ним. Воно на ділі має перейти від держави до профспілок. По-перше, виступаючи органом захисту інтересів трудящих, профспілки самою своєю суттю покликані захищати їхні інтереси насамперед в галузі соціального страхування. По-друге, вони набагато ближче до трудових колективів, а тому можуть швидше й краще, ніж державні органи, вирішувати їхні соціальні проблеми. По-третє, за такого підходу можуть бути істотно скорочені витрати на управління соціальним страхуванням завдяки використанню вже існуючого кваліфікованого штату профспілкових органів.

Посилення ролі профспілок у галузі соціального страхування передбачається здійснити насамперед завдяки повній передачі до їхнього відання комерційного страхування. Деякі серйозні функції залишаються у них і в справі управління державним страхуванням, що відає Пенсійним фондом державного страхування та Фондом сприяння зайнятості населення.

Згідно з нашим проектом профспілки мають брати участь у розробці нормативно-правових актів у цій галузі, виступати однією зі сторін угоди про тарифи обов'язкових страхових внесків та пропорції їх розподілення між державними та комерційними страховими фондами, у контролі за збиранням та використанням коштів державного соціального страхування.

Гадаємо, що підготовлений профспілкою «Солідарність» проект Закону України про соціальне страхування відповідає вимогам соціального захисту за умов переходу до ринку. Не на словах, а на ділі він враховує різноманітність форм власності, що природно виникає в процесах роздержавлення та приватизації, і необхідність різноманітності форм та видів соціального страхування, яка випливає звідси, управління ним.

Через свою надмірну централізацію й знеособлення соціальне страхування довгі роки було для трудящих «таємницею за сімома замками». Коли буде введено персоніфіковане соціальне страхування, відкрито особові страхові рахунки, вся система соціального страхування стане для працівників особистою справою. Тому ми хотіли сподіватися, що запропонована нами система соціального захисту буде підтримана трудящими і, що особливо важливо, депутатами Верховної Ради України під час розгляду даного проекту Закону «Про соціальне страхування громадян».

Для тих, хто має бажання з нами співробітничати, повідомляємо адресу Федерації профспілок України «Солідарність»: Донецьк, вул. Артема, 74 (для пошти: 340000, Донецьк, абонентна скринька № 29). тел: (0622) 93-13-03, 90-12-13; факс (0622) 35-01-25.

Юрій ПИВОВАРОВ, голова Федерації профспілок України «Солідарність»,

Роман КВАСОВ, професор, доктор економічних наук.

P. S. 13 жовтня у Києві відбулася нарада за участю представників республіканських об'єднань профспілок металургів, будівельників, хіміків, автомобілістів, автосільгоспмашинобудівників, авіабудівників, працівників охорони здоров'я, малих підприємств, Академії наук України, Київського міського профспілки машинобудівників та приладобудівників, Пенсійного фонду України, на якій обговорювався запропонований Федерацією профспілок України «Солідарність» проект Закону «Про соціальне страхування громадян». У цілому проект Закону схвалено. Після внесених доповнень та змін проект Закону «Про соціальне страхування громадян» буде направлено до Верховної Ради України.

Прес-центр профспілки «Солідарність».

ГРИМЛЯТЬ НАД ЛАНАМИ ГАРМАТИ

Широкий Лан. Сама назва місцевості підказує, що тут мав би бути господарем хлібороб. Та не скоро, мабуть, люди навчаться жити без воєн, а, отже, ще довго вчитимуться на ланах стріляти, атакувати, бомбардувати люди у військових одностроях.

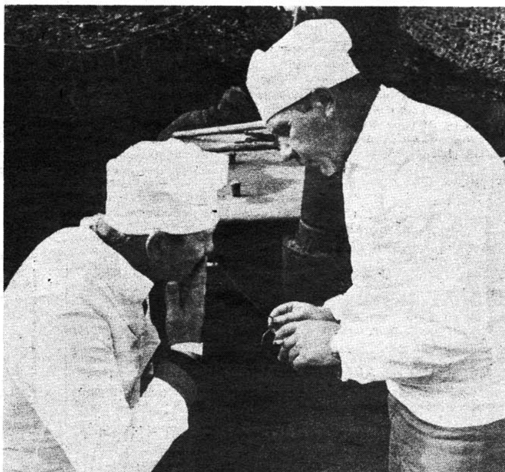
Недавно на Широколанівському полігоні, що на Миколаївщині, війська Одеського округу провели перші в історії Української армії оперативно-тактичні вчення. Танкісти і мотострільці, артилеристи і авіатори, ракетники і сапери, хіміки і зв'язківці відпрацьовували прийоми сучасного бою, відточували свою бойову майстерність.

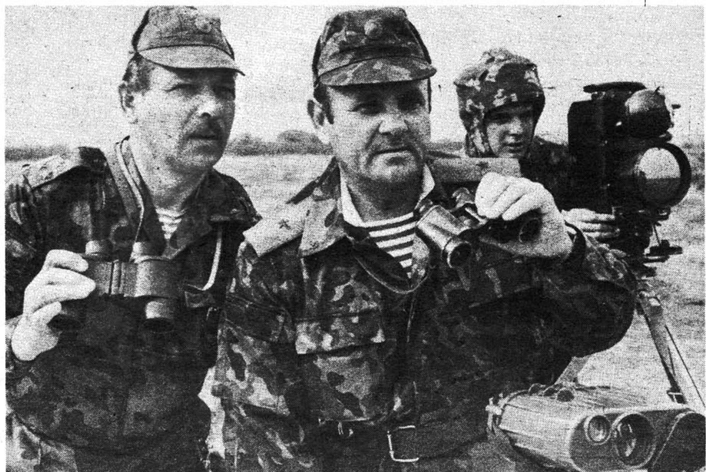
Злостивці просторікували, що «шароварна» Українська армія після відокремлення від збройних сил сконалого Союзу нічого не варта. Вчення на Широкому Лані показало, що є ще порох в наших порохівницях. І нехай ніхто не сподівається, що Україна не зможе дати відсіч будь-якому агресору. Адже недаремно і в мирний час гримлять над ланами гармати.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

Фото Бориса РИБАКОВА.

Експрес-інформація

«ВИСТУПАЮЧИ ЯК ГАРАНТ ДЕМОКРАТІЇ

і основних свобод громадян Росії», Президент Єльцин підписав учора наказ про розпуск оргкомітету Фронту національного порятунку. Про це заявила прес-служба російського Президента.

ФНП був заснований минулої суботи. До нього увійшли прокомуністичні та націоналістичні сили країни. Вони не криючись закликають до усунення Єльцина з поста Президента Росії.

СПОЧАТКУ ПОДІЛІТЬ МІЖ СОБОЮ

«Паризький клуб» не прийняв рішення щодо відстрочки виплат зовнішньої заборгованості республік колишнього СРСР. Проте, на думку членів «клубу», до кінця листопада буде досягнута угода про відстрочку.

Такий підсумок засідання цієї організації, яка об'єднує 18 держав — основних кредиторів колишніх радянських республік, що відбулося в Парижі.

«Клуб» вважає за необхідне, щоб країни СНД домовились передовсім розподілити між собою зовнішній борг колишнього СРСР.

Є ЖЕРТВИ І ПОРАНЕНІ

серед мирного населення в результаті нічних бомбардувань Степанакерта, райцентра Мартуні і села Чартар. Про це повідомило агентство Вірменпрес. Відновився також інтенсивний артобстріл Аскеранського району. Азербайджанські формування атакували село Казанчі Мардакертського району НКР. З райвиконкомів Вірменії сповіщають, що з тяжких гармат з території Азербайджану обстріляно аеропорт Капана, багато селищ Іджеванського й Гориського районів.

ПОДАВ У ВІДСТАВКУ

перший некомуністичний уряд Болгарії. Це сталося після того, як йому не вдалося здобути вотуму довіри в парламенті країни. 120-ма голосами «проти» до 111-ти «за» парламент проголосував за відставку уряду. Його звинуватили у поганому керівництві економікою країни і порушенні ембарго ООН на продаж зброї колишній Югославії.

«БОРОТЬБА БУДЕ ТЯЖКОЮ І МИ ДО НЕЇ ГОТОВІ.

Абхази більше не матимуть автономії»,— заявив міністр оборони Грузії Кітовані. Він повідомив також, що має факти, які свідчать про участь російських військовослужбовців у штурмі міста Гагри. Кітовані наголосив, що Тбілісі вимагатиме вивести російські війська із зони конфлікту, висловивши разом із тим побажання, щоб Росія і Грузія були союзниками.

ВИЙШЛИ НА ФІНІШНУ ПРЯМУ

Значно рівнішим розподілом голосів характеризуватимуться майбутні президентські вибори у США. Про це свідчать останні опитування громадської думки. Однак лідер президентської кампанії демократ Клінтон висловив упевненість у своїй перемозі, якщо широку участь у голосуванні візьмуть молодь і робітничий клас.

Згідно з останніми повідомленнями, 40 відсотків виборців підтримують Клінтона, Буша — 38. Незалежний кандидат Перо зібрав на сьогодні 16 відсотків голосів.

НЕ ДАЄТЕ ПАЛЬНОГО — ЗАЛИШИТЕСЯ БЕЗ ХАРЧІВ

З 1 січня наступного року Азербайджан позбудеться гуманітарної допомоги зі США. Таку поправку під тиском вірменського лобі в конгресі було прийнято до закону про підтримку свободи. Він передбачає надання допомоги колишнім радянським республікам.

Дана поправка, вважають оглядачі, є відповіддю на припинення поставок пального з Азербайджану до Вірменії, що підірвало її економіку.

НЕЗВАЖАЮЧИ НА ПЕРЕРВУ В ПЕРЕГОВОРАХ

Зустріч делегацій із сорока країн світу, на якій обговорювали питання економічного розвитку на Близькому Сході, відбулася вчора у Парижі. Ця, вже друга, з багатосторонніх зустрічей має на меті доповнити арабо-ізраїльські мирні переговори.

Тим часом на близькосхідних переговорах у Вашингтоні зроблено перерву до наступного місяця. У черговому їх раунді арабські представники сподіваються на більшу підтримку США. Переговори відновляться 9 листопада.

ВІДПОВІДЬ БУЛА ОДНОЗНАЧНОЮ

Наша партія не має даних про втручання Росії в хід виборів до литовського парламенту, заявив лідер Демократичної партії Литви Бразаускас. Він відкинув також як безпідставні прогнози своїх політичних опонентів про те, що в разі приходу до влади лівих сил Захід припинить надання Литві економічної і фінансової допомоги.

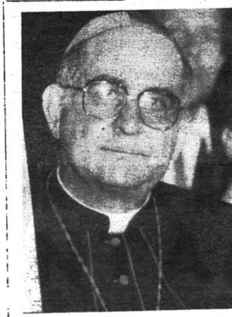
Так Бразаускас відповів на заяви голови парламенту Литви Ландсбергіса і прем'єр-міністра Абішали, в яких ішлося про втручання Росії у вибори до парламенту країни.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Представляємо дипломатичний корпус в Україні

СВЯТІЙШИЙ ПРЕСТОЛ МАЄ ОСОБЛИВІ ІНТЕРЕСИ

Наш співрозмовник — Апостольський Нунцій в Україні архієпископ Антоніо ФРАНКО.

З ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Народився в 1937 році в місті Пульянелло (Італія). Висвячений на священика у 1960 році. Доктор теології і канонічного права. Став на дипломатичну службу Святійшого Престолу в 1972 році. Працював в Апостольських Нунціатурах у Болівії, Ірані, Франції, місії Постійного Спостерігача Святійшого Престолу при ООН. З 1988 року працював у Департаменті у зв'язках з державами (зовнішньополітичному відомстві) Державного Секретаріату Ватикану.

Володіє французькою, іспанською, англійською мовами.

— Якими інтересами керувався Ватикан, встановлюючи дипломатичні відносини з Україною?

— Перш за все дозвольте мені уточнити й пояснити деякі речі, які можуть бути корисними вашим читачам. Дипломатичні відносини встановлені не між Ватиканом й Україною, а між Апостольським Престолом і Україною. Ватикан — це маленька держава на території Риму. Апостольський Престол же — це центральний уряд католицької церкви. Папа є глава пастирського урядування церквою.

Тому Апостольський Престол — влада духовного характеру, встановлюючи дипломатичні відносини з Україною, не керувався політичними або економічними інтересами. Перш за все Апостольський Престол своєю духовною діяльністю бажає підтримувати відродження України як незалежної держави, намагаючись, зокрема, сприяти свободі і дотриманню людських прав для всіх громадян і національних груп, які тут живуть. Він намагається водночас уможливити, щоб разом з матеріальним був і духовний поступ народу. Крім того, очевидно, Апостольський Престол опікуватиметься інтересами католицьких громад (як візантійського, так і латинського обряду), які живуть на території України.

— Останнім часом багато пишуть і говорять про так звану католицьку експансію на Схід. Чи справді Ватикан прагне «окатоличувати» споконвічно православні Східну Україну, Білорусь, Росію?

— Це запитання дуже важливе і я задоволений, що ви поставили його. Це правда, що багато говорять про католицьку експансію на Схід, звинувачують католицьку церкву в так званому прозелітизмі, тобто «окатоличуванні». Вірю, що вже настав час спокійніше й правдивіше оцінити діяльність Апостольського Престолу в Україні та інших державах колишнього Радянського Союзу.

Коли Апостольський Престол в 1991 році реорганізував ієрархію католицької церкви в Радянському Союзі, він виконав один із фундаментальних обов'язків Папи, який є найвищим пастирем вселенської церкви, тобто подбав про духовно-релігійні потреби католиків на тих територіях, де ці вірні були позбавлені свободи релігії. Перш за все він вимагає від єпископів, щоб вони реорганізували духовне життя католицьких громад, розмежувавши для кожної церковну територію на дієцезії (епархії). Апостольський Престол не вимагав цього від єпископів там, де не було католиків, а лише там, де вони жили віддавна чи після переселень або заслань за комуністичного режиму. В Україні римо-католицькі дієцезії існують з 1300 року.

З цієї причини категорично відкидаю звинувачення Апостольського Престолу в окатоличуванні Східної України, Білорусі, Росії. На тих землях, де більшість населення православне, католики завжди були присутні й Апостольський Престол завжди турбувався про стан їхнього релігійного життя.

Нині у своїй діяльності Апостольський Престол керується двома найважливішими принципами: а) дотримання релігійної свободи людини, тобто пошана до її релігійних почуттів і переконань; б) екуменізм, тобто прагнення до зближення церков. Апостольський Престол підтримує екуменічний діалог щиро й терпимо, бо глибоко шанує православну церкву. Він виявив це неодноразово, зокрема, з нагоди 1000-ліття Хрещення Київської Русі. Одночасно Апостольський Престол не зрікається свого обов'язку дбати про євангелізацію католицьких громад після довгих років насильницького атеїстичного виховання. Католицька церква також не може зачиняти двері для тих, хто хоче стати католиком. Бо мусить шанувати особисте рішення кожної людини. Допомагати такому бажанню — не означає чинити прозелітизм, тобто «окатоличувати».

Здобуття єдності Христової Церкви — справа, в якій всі християнські церкви почуваються співпрацівниками. Апостольський Престол займається екуменічним діалогом з іншими церквами саме задля того, щоб спільно шукати дорогу до тієї єдності, яку бажає Ісус Христос. Апостольський Престол переконаний, що прозелітизм шкодить поступові до єдності. Але треба шанувати сумління кожної людини. Можна заохочувати і допомагати братові в його релігійних питаннях, але не можна тиснути на його сумління.

— Як апостольська столиця, яку ви представляєте у Києві, дивиться на можливості примирення українських греко-католиків та православних?

— Апостольський Престол не тільки схвалює, а й намагається сприяти примиренню греко-католиків з українськими православними. Між усіма вірними в Христі мир можливий і обов'язковий, навіть якщо справжньої єдності між ними ще немає. Треба працювати усім, щоб був релігійний мир в Україні, щоб вщухли конфлікти через культові споруди.

Але перш за все потрібно уникнути всякої неправди і плутанини. Примиритися — не означає зректися своєї віри. Українська греко-католицька церква, щоб бути католицькою, має перебувати в повній єдності з Апостольським Престолом і підлягати духовній владі Папи. Так само можна сказати і про відносини православної церкви з Константинополем. Католицька церква — універсальна. Уточнюючи, краще було б сказати, що немає «української», «італійської», «французької» католицької церкви. Треба говорити про католицьку церкву в Україні, в Італії, у Франції тощо. Саме з цієї причини спільність католицької церкви з Папою аж ніяк не шкодить політичній незалежності якоїсь держави. Бо Апостольський Престол не є політичною владою. Це духовна влада, яка обіймає й визнає кожну національність і кожну державу з її культурою.

Якщо, однак, хтось думає, що примирення українських православної і греко-католицької церков означає створення однієї «національної» церкви, то я відверто кажу, що бачу в цьому плутанину між справами церковними й політичними.

— Свого часу досить широко обговорювали можливість візиту Іоана Павла II в Україну. Чи має Папа Римський такі плани на майбутнє?

— Багато говорили про можливу подорож Папи до України після того, як Президент колишнього СРСР Горбачов запросив його до Москви.

Як ви знаєте, Папа Іоан Павло II відвідав багато держав. І не тільки ті, де більшість населення становлять католики. Не бачу жодної причини, через яку він не зміг би приїхати в Україну. Тут є багато католиків. Я певний, що коли будуть належні умови для такої подорожі, Папа приїде. А на мою думку, такі умови будуть уже незабаром. Візит Папи став би важливою подією для всієї України.

— Просимо вас розповісти трохи про себе. Зокрема, які у вас захоплення?

— Мене захоплює музика, література, зокрема поезія. Люблю читати книжки про психологію й про духовну богословію. Однак, кажучи правду, протягом багатьох років у мене залишається мало часу на захоплення. Я маю обов'язки, що їх не мають інші дипломати. Нині моє головне захоплення — вивчення української мови!

— Дякую за бесіду.

Інтерв'ю провів Олексій ЄВСІКОВ.

Власкори повідомляють

Алма-Ата

СПИРАЮЧИСЬ НА «КОЛЕКТИВ»

ЗАСІДАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ КАЗАХСТАНУ ВІДБУЛОСЯ В АЛМА-АТІ ПІД ГОЛОВУВАННЯМ ПРЕЗИДЕНТА НАЗАРБАЄВА.

Розглянуто три концепції — воєнної доктрини, безпеки Казахстану і судово-правової реформи в республіці. На засіданні обговорювалися також питання стану військової дисципліни у військово-повітряних силах та заходи до її поліпшення.

Що стосується воєнної доктрини республіки, то Президент заявив, що вона має оборонну спрямованість. Разом з тим республіка ніколи не допустить зазіхання на її територіальну цілісність та суверенітет, а отже, має бути готова в будь-який момент дати відсіч воєнній агресії. Ця доктрина спирається також на концепцію воєнної безпеки СНД і передбачає співробітництво в галузі оборони з Росією та іншими державами співдружності, безумовне дотримання договорів, укладених у рамках колективної безпеки. Однак спостерігачі по-різному оцінили підсумки засідання. Одна з молодіжних газет зазначила, що ця заява Назарбаєва пов'язана «з акцією реваншистських сил у Росії».

Тетяна КОСТІНА.

Бішкек

ДО НОВОГО ЖИТТЯ БЕЗ БОРГІВ

КИРГИЗСТАН ПІДПИСАВ З РОСІЄЮ УГОДУ, ЗГІДНО З ЯКОЮ ОСТАННЯ БЕРЕ НА СЕБЕ ВИПЛАТУ ЙОГО ЧАСТИНИ ЗОВНІШНІХ БОРГІВ.

Незважаючи на думку, що побутує про невигідність цього кроку (мовляв, розраховуючися з боргами самостійно, Киргизстан зберіг би за собою право на отримання частини активів колишнього Союзу, в тому числі й деякої частини золотого запасу), насправді, як з'ясовується, він обіцяє республіці чималу користь. Оскільки очевидно, що Киргизстан не в змозі виплатити 800 мільйонів доларів власного боргу, бо практично не має експортних можливостей та валюти.

Що ж до активів, які «упливли» з Киргизстану в зв'язку з цією угодою, то, за словами голови державного комітету з зовнішньоекономічних зв'язків Аскара Саригулова, жалкувати за ними не варто: їх одержання все одно було б проблематичне, тому що у боржниках республіки неплатоспроможні країни: Ефіопія, Сомалі й інші.

Нарешті, підписання угоди стало для уряду ще й далекоглядним кроком. Сьогодні готується договір із Міжнародним валютним фондом про надання республіці кредитів.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Ташкент

ПРІОРИТЕТ — АГРАРНИМ ПИТАННЯМ

Відбулася зустріч заступника голови Кабінету міністрів Республіки Узбекистан Джурабекова з президентом нідерландської фірми «Аальберс еуроп консалтанс» Аальберсом. Обговорювалися питання подальшого співробітництва з великою європейською фірмою, яка займається торгівлею і надає консультативні послуги державним економічним структурам Узбекистану. Зокрема, використання проектів фірми для піднесення агропромислового комплексу республіки. З керівниками деяких міністерств і відомств будуть укладені конкретні угоди про спільну працю.

Зульфія РАСУЛІ.

Вибори і результати

ЗАКОНОМІРНА НЕСПОДІВАНКА

До самого дня виборів більшість оглядачів сходилася на думці, що Демократична партія праці Литви отримає другу за величиною (після «Саюдіса») кількість голосів. Наскільки далекими виявилися ці прогнози від реальних симпатій та антипатій виборців, показали результати виборів.

Уже сьогодні ДППЛ забезпечила собі 44 з 141 місця в сеймі Литви. Крім того, лідер ДППЛ Альгірдас Бразаускас, оцінюючи ситуацію в 57 виборчих округах, де вибори з першого разу не відбулися, підкреслив те, що в 30 з них відчувається явна перевага представників їхньої партії. Для того, щоб досягти більшості в сеймі, ДППЛ під час другого туру голосування (8 листопада) необхідно отримати ще 27 мандатів.

На перший погляд результати виборів можуть здатися несподіваними. Але це тільки на перший погляд. Аналізуючи дворічне правління В. Ландсбергіса і «Саюдіса», можна зробити висновок: поіншому статися навряд чи могло. Некомпетентність в економічних питаннях, розвал колгоспів, постійне «полювання на відьом» не тільки зменшували популярність «Саюдіса», а й призвели до того, що ряди цього руху залишили інтелектуали і яскраві політичні фігури. Крім того, В. Ландсбергіс та його прихильники підкреслювали, що в Литві є тільки дві політичні сили — ДППЛ та «Саюдіс», причому перша — явний ворог Литви. Ці постійні нападки на ДППЛ дали зворотну реакцію, чого можна було очікувати.

Однією з причин перемоги ДППЛ стало те, що вона, порівнюючи з іншими партіями, найменше кидала звинувачень опонентам, найменше розглагольствувала про владу, найменше займалася політикуванням. Безумовно, спрацював і імідж А. Бразаускаса, колись ледь не національного героя, якого останнім часом праві сили незаслужено відтіснили в тінь.

Та хоч би як там було, але народ віддав свої голоси за партію, яка протягом трьох років безперервно отримувала удари від «патріотів» різного калібру.

Тепер, коли перевага ДППЛ в сеймі більш ніж очевидна, досить проблематичною є доля В. Ландсбергіса як голови парламенту. Тим більше, що ще до виборів лідери Соціал-демократичної партії, які теж отримали значну частину мандатів, заявили, що В. Ландсбергіса вони не підтримають. Так що єдиним шляхом реваншу для «Саюдіса» та його прибічників залишаються вибори президента, які плануються провести наступного року. Сам В. Ландсбергіс під час пресконференції заявив, що результати виборів не похитнули його намірів балотуватися в президенти.

Микола СТАНОВИЧ.
Вільнюс.

Гортаючи зарубіжну пресу

КОМУ УРАН?

Сполучені Штати вживають заходів до обмеження експорту уранової продукції з Росії та інших республік СНД не лише на американський, а й на інші ринки. Про це, посилаючись на не названі джерела, повідомила газета ділових кіл «Джорнел оф коммерс енд коммершл».

За її словами, міністерство торгівлі США домагається від «європейських та інших індустріальних країн», щоб ті не дозволяли своїм торговельним компаніям купувати уран з колишнього Радянського Союзу.

Як відзначає газета, таким чином Вашингтон намагається зміцнити режим угод, підписаних 16 жовтня ц. р. з Росією, Україною, Казахстаном, Узбекистаном, Киргизстаном й Таджикистаном. Йдеться про упорядкування поставок до Сполучених Штатів уранової руди й урану різного ступеня збагачення після скарг американських виробників урану на збитки, що завдають їм вкрай занижені ціни, за якими колишній Радянський Союз продає радіоактивну сировину.

У заяві американського міністра торгівлі, розповсюдженій тут у вівторок, відзначається: «Цей механізм забезпечує умови, за яких імпорт не приводитиме до стримування чи зниження внутрішніх цін відповідно до вимог антидемпінгового законодавства США». Відтепер поставки до Сполучених Штатів урану з колишнього СРСР регулюватимуться квотами, розміри яких будуть безпосередньо залежати від того, наскільки високі американські ринкові ціни. Втім, варто зазначити, що окремо США провели з Росією переговори щодо закупок у неї запасів високозбагаченого урану, що застосовується для будівництва ядерних озброєнь. Американці визнають, що така операція має дві політичні цілі: позбавити колишнього противника значної частини бази нарощення ядерного арсеналу й водночас допомогти Росії у фінансовому відношенні, надавши їй можливості виручити додаткові кошти у твердій валюті.

«Джорнел оф коммерс енд коммершл» визнає, що згода колишніх радянських республік на обмеження в торгівлі урановою сировиною є вимушеною, оскільки одержана під загрозою введення дуже високого антидемпінгового тарифу. «За словами експертів, цей крок ще більше скоротить валютні надходження, котрі одержують шість республік», — підкреслює газета, нагадуючи, що їхні загальні доходи від експорту урану в США становили минулого року 110 млн. доларів. У статті також відзначається, що Сполучені Штати захищають світовий ринок від поставок цієї сировини з колишнього СРСР, водночас не збираючись припиняти закупки в «третіх» країнах.

Юрій КИРИЛЬЧЕНКО.
Нью-Йорк.

У парламентах світу

ПОЧИНАЮТЬ З ПРИВАТИЗАЦІЇ

У Кишиневі відновила роботу сесія парламенту Молдови. Вона має прийняти пакет важливих економічних законів, обговорити проект нової Конституції, статус Придністров'я.

До порядку денного також ввели законопроект про національні меншості, довкола якого уже сьогодні в столичній пресі розгораються пристрасті. Ряд депутатів у перший день сесії поставили вимогу внести до нього поправки з урахуванням рекомендацій, що їх зробили міжнародні експерти, які працювали в республіці. Свої вимоги парламентарії обгрунтували побоюваннями, що Президія парламенту спробує «протягнути» дискримінаційний закон. Про це сказав у розмові з кореспондентом «Голосу України» народний депутат професор А. Лисецький, автор альтернативного проекту Закону «Про права національних меншостей».

Непросто проходитиме і обговорення питання щодо особливого статусу Лівобережжя. У порядку денному він стоїть після законів про адміністративно - територіальний устрій республіки і самоврядування деяких її районів.

Після їх схвалення питання щодо особливого юридичного статусу Придністров'я в цілому може набути антиконституційного відтінку.

А поки що, за наполяганням прем'єр-міністра Молдови, на перше коло обговорення винесені економічні закони про бюджет, оподаткування, приватизацію, а затим — економічна програма уряду. Це пов'язано з тим, що в республіці завершує роботу комісія Міжнародного фонду реконструкції. Від її висновків залежатиме надання певних кредитів під уже готові програми.

Світлана ЧАЛА.
Кишинів.

Реалії

Невеликий міст через річку Мораву в місті Костеляну став першим об'єктом у Чехо-Словаччині, де почали брати мито за проїзд. Міська рада пішла на такий крок через брак коштів для ремонту моста, який є історичною пам'яткою. Згідно з рішенням властей мито в розмірі 5 крон збирають з п'ятої години ранку до восьмої вечора.

Фото ЧСТК—ІТАР—ТАРС.

НЕЗРАДЖЕНІ ТРАДИЦІЇ

Попри дуже тяжке внутрішнє й міжнародне становище Союзної Республіки Югославія, її столиця не зрадила традиції і відзначила як свято день визволення Белграда від фашистської окупації.

Наприкінці жовтня, в 48-му роковину входження в місто частин Радянської Армії та югославських партизанів, на кладовищі визволителів Белграда було покладено вінки до надгробків кількох тисяч бійців 3-го Українського фронту, які загинули в Белградській операції восени 1944 року. Урочисті церемонії відбулися також біля пам'ятників партизанам, підпільникам, жертвам фашистської окупації, біля могили Невідомого солдата на горі Авала.

У врочистих церемоніях взяли участь делегація міських властей на чолі з градоначальником Белграда С. Груден, представники армії, зарубіжні дипломати.

На відміну від інших східноєвропейських столиць, топоніміка белградських вулиць не зазнала істотних змін на шкоду пам'яті воїнів, які визволяли їх півстоліття тому. В повному порядку таблички по вулицях маршала Толбухіна, генерала Жданова, по бульвару Червоної Армії.

Олександр КОНДРАТОВ.
Белград.

ТАЄМНИЧІ РУН

(СИМВОЛІЧНІ РОЗДУМИ)

Пошта «Голосу України» методично фіксує сплески і падіння інтересу до того чи іншого питання. Останнім часом наш редакційний портфель знову переповнений листами з пропозиціями стосовно Великого Герба України. Надходять ескізи, малюнки, колажі. Читачі надсилають свої власні дослідження з цього питання. Часто звертаються до нас з своїми статтями авторитетні учені.

Геральдика — тема далебі непроста. От донедавна жив-поживав герб почившого в бозі Союзу РСР. Така собі солоденька картиночка із сонечком ясним, золотистим колоссям, серпом - молотом, різнокольоровими стрічками. Герб як герб. А ще називали його геральдисти світу лжегербом. Через те, що був не державним, а партійним, себто політичним. Через те, що не було на ньому символів, які би органічно об'єднували землі Радянського Союзу і сущих на цих землях людей. Таких символів просто не існувало в природі. Адже не назвати ж ідею об'єднання робітничого класу і колгоспного селянства центральною ідеєю велетенської держави. Що ж тоді робити бідним учителям, письменникам, ученим, спортсменам тощо? Що робити абхазцям, евреям, грекам і т. д., чиїх кольорів не було на цьому пишному гербі? Змиритися з роллю упосліджених, гнаних?

Така собі невинна картинка, і як багато прикрощей.

Помилки в сфері геральдики — це помилки в сфері політики. Така закономірність, яку чітко потрібно усвідомлювати.

Наталя **ДЗЮБЕНКО,** *оглядач з питань історії*

НА ГРУНТІ любові людей до символів виникла та розвинулась у наукову дисципліну геральдика. Вона вивчає все, що стосується гербів, тобто особливих позначок, які присвоюються державами окремим частинам їхніх територій і окремим родам або сім'ям.

У народів, що перебували в первісному стані, був поширений звичай, так званий тотемізм, тобто присвоєння окремою сім'єю, родом, племенем тієї або іншої тварини або рослини за свій символ.

Численні пам'ятки мистецтва, побуту і писемності єгиптян і персів, греків і римлян свідчать про розквіт символіки стародавнього світу.

Виникнення ж гербів як родових символів належить до середніх віків. Розквіт їх починається з часів хрестових походів, коли воїни ховали обличчя за металеву маску. Саме тоді виникла потреба в людях, які, маючи спеціальні знання, могли б розбиратися в численних вже існуючих гербах і складати нові, жалувані лицарям за військові подвиги та особливі заслуги. В різних європейських країнах виникає інститут геральдів.

У Франції король Людовік XIV наділяє сам себе виключним правом присвоєння гербів і створює в 1696 році посаду геральдмайстра, який складає та зберігає гербовник французького королівства.

Правила геральдики описувалися в творах видатних геральдистів ще в XIII столітті як у Франції і Німеччині, так і в інших європейських країнах.

На Заході герб створювався безпосередньо з таких його канонічних елементів: щита, шолома, корони тощо, які лише прикрашались ознаками роду або держави.

Витоки слов'янської геральдики абсолютно відмінні від західноєвропейської. За однією з теорій розвиток слов'янських родових емблем знайшов вираз у таємничих рунах, священних і казкових символах, і місце — на знаменах, прапорах, монетах, печатках. Рунічні знаки — зображення букв, пов'язаних із містичним змістом, що ними користувались північні народи в середні віки і які прийняли лехитські племена в кінці VIII століття, були виявлені в період створення Польської держави і протримались там впродовж багатьох віків. Подібні знаки знайдено і на території України. Отже, ми маємо два історичні шляхи розвитку геральдики, два види гербів.

Одні з них — складені з реальних речей, зрозумілі за своїм змістом, однозначні.

Інші — абстрактні, таємничі, багатозначні за змістом.

В основі перших — таємничий об'єкт (лицар у металевому вбранні) і реальна позначка; других — відкритий об'єкт (проста людина) і таємничий знак (рун).

Вибираючи або створюючи герб, треба передусім визначитися, хто ми, ким себе вважаємо, чиї ми нащадки, який рід продовжуємо. Звернімось до історії розвитку геральдики в Російській державі.

Розвинена в Західній Європі геральдична справа дійшла й до Росії. І ось у XVII столітті в Росії зустрічається потяг до застосування гербів.

Офіційна регламентація російських гербів почалася з часів Петра І, який створив у 1722 році геральдмейстерську контору. Трошки пізніше заснована в Академії наук кафедра геральдики, якою керував доктор Бекенштейн.

Розгляньмо герби Російської імперії. Великий державний герб, Малий державний герб, герб роду Романових, родовий герб його Імператорської Величності, герби членів царської сім'ї, герби губерній і областей імперії.

Всі вони виконані відповідно до законів західноєвропейської геральдики з обов'язковими елементами — щитом, шоломом, короною, нашоломником, щитодержателем, девізом, мантією і сенню (фоном).

Тонкощі геральдики — це тема інша.

Звернімо увагу наших читачів на головне: російські царі запровадили в імперії західноєвропейську геральдику, повністю відмовились від геральдики слов'янської. Вони просто відмежувались від свого слов'янського минулого. Це й не дивно, адже, починаючи з Петра III, всі без винятку російські царі були німцями.

Так продовжувалося аж до Миколи II, який одружився з дочкою гессенського герцога Людовіка IV Алісою, котру перейменували в Олександру Федорівну. То навіщо цим людям була слов'янська спадщина і єдність слов'янських народів? Для них Росія була метрополією, а Україна — Малоросією, колонією, як і решта «околиць». Отже, й система гербів відображала зміст цієї політики.

Губернії і області мали абсолютно ідентичні герби: французький щит, зверху царська корона, навколо вінок з дубового листя із стрічкою. Відрізнялись герби тільки кольором, зображеннями на щиті та формою царської корони. Трішки виділялись лише герби області Війська Донського, Кубанської області та губерній Великого Князівства Фінляндського, які не мали вінків із стрічкою.

Імперія мала два герби — малий і великий. Малий герб являє собою чорного двоголового орла з трьома золотими коронами (одна, велика, — зверху, дві малі — на головах орла), який тримає золотий скіпетр і державу в кігтях, а на тілі орла — дев'ять гербів підлеглих імперії територій.

Звідки прийшов цей герб у Росію? В «Новому енциклопедичному словнику» Брокгауза і Єфрона читаємо:

«Державний герб у Росії вперше встановив Іван III (1440—1505), який прийняв за емблему, після шлюбу в 1472 році з Софією Палеолог, двоголового орла як спадщину Візантійської імперії. Саме такий «герб» зберігся на печатці великого князя, що була прикріплена до грамоти 1497 року... З часом до простої емблеми починають приєднуватись герби областей, назви яких входять до титулу російських самодержців».

Як відомо, Софія Палеолог була племінницею останнього візантійського імператора Костянтина XII, який керував імперією в 1449—1453 роках.

Щоб зрозуміти, які риси Візантійської імперії спадкувала царська Росія, згадаймо про візантійську державну ідею, яка ставить волю імператора над законами.

Держава зливається з церквою. Держава — матерія, церква — форма. Отже, Візантія була церковно-державним тілом з двома главами — вселенським патріархом і вселенським царем, ось вам і образ двоголового орла. Це державно-церковне тіло поступово повинно було обійняти собою увесь православний світ, а вселенський патріарх і вселенський цар повинні були стати патріархом і царем усіх православних християн.

Візантійську державну ідею вклала в голову Іванові III його дружина Зоя Палеолог, або по-російськи Софія Фомінічна Палеолог. Від неї він перейняв уявлення про особливу вищість своєї влади, що знайшло собі зовнішній вираз у збільшенні пишності, в прийнятті візантійського герба, в запровадженні складних придворних церемоній і віддаленні великого князя від бояр.

Візантійська імперія впала під тиском Оттоманської імперії. Її ж спадкоємцем стала Російська імперія. Тож вона успадкувала не гуманні ідеї східних слов'ян Київської Русі, а імперські зазіхання Візантії. Мало того, нова імперія поставила за мету обійняти не тільки православних, а й правовірних. І ось уже з малого державного герба виростає великий державний герб Всеросійської імперії.

Звернімось до офіційного опису:

«Орел двоглавый есть герб державный великого государя, царя и великого князя Алексея Михайловича всея Великия, и Малыя, и Белыя России Самодержца, его царского Величества Российского царствия, на котором три коруны изображены, знаменующие три великие Казанское, Астраханское, Сибирское славные царства, покоряющиеся Богом хранимому и высочайшей Его Царского Величества милостивейшего Государя державе и повелению; на правой стороне орла три грады суть, а по описанию в титле Великие, и Малые, и Белые России, на левой стороне орла три грады своими писаньми образуют Восточных, и Западных, и Северных; под орлом знак отчича и дедича; на персях изображение наследника; в пазноктях — скипетр и яблоко и являют милостивейшего Государя Его Царского Величества Самодержца и Обладателя».

Це опис кінця XVII століття, отже, незабаром після Переяславської Ради. Не встигло чорнило висохнути на Договорі України і Росії, а вже герб Києва потрапив на крила двоголового орла.

А що ж ми, українці, можемо протиставити візантійсько-російській імперській ідеї?

Лише Рівність, Братерство, Волю. Вірність своїй батьківщині — Київській Русі, нашим предкам — східним слов'янам. Тому і герб у нас — слов'янський. Він абстрактний, а не конкретний: кожний бачить у ньому те, що хоче бачити.

Насамперед
що може озна
держави, яка
ється від зо
щитом і не
погляду, бо
доброго не хо

В основі й
жить принци
же бути відо
образів, як
дитина; свят
отець, бог-си
тий; дитинств
старість; во
повітря; три
ві — законо
ча, судова; т
тичного розв
титеза, синте
— любов; п
дійним захис
тощо.

Це знак,
рати селяни
ки і вч

Отж
зв'язок
предками, щ
землі. Він д
мудрий, на
абсолютно
які доповне
вбивають сам
дають містов
геральдики,
реальності с
герба.

Якщо ми
зуб ніс в со
України з д
нашого нар
слов'янством
нічого чіпля
яких щитів,
Все це нег
його в прові

хідно-європе
ки, місце як
ського орла.

Навіщо в
герб, якщо
малюнки вс
кої імперії,
ті, що проп
годні окрем
ти. Народн
деєв, напр
козака з
озброєний
на гербі
ської губ
графі озу
аж д од
другий —
герб за Чар
до нього п
що Україна
щини, а
старіший з
мушкети з'я
спис і лук.

Щодо роз
ня народу
зазначимо,
ідея, а не м
ньому не н

Якщо ми
ське минул
Тризуб. А
сько-російс
ідею, то тр
— ми за в
до складу
ної із свої
лубому щи
(калини, к
мо мати н
нашого гер
твердженог
вого орла.

І якщо г
нання сусп
гось, то т
бі, що іде
в продовже
слов'янськ
конанні пе
закону всь
лі.

В'ячесл
М

...ичі руки

(...имволічні роздуми)

...і зустрічаєть-
...застосування

...аментація ро-
...почалася з
...який створив
...альдмейстер-
...Трошки пізні-
...Академії на-
...льдики, якою
...Бекенштейн.
...ерби Російсь-
...ний держав-
...й державний
...у Романових,
...го Імператор-
...ї, герби чле-
...м'ї, герби гу-
...ей імперії.
...конані відпо-
...в західноєвро-
...дики з обо-
...ементами —
...ом, короною,
... щитодержа-
... мантією і

...альдики — це

...гу наших чи-
...е: російські
...ли в імперії
...ську геральди-
...мовились від
...в'янської. Во-
...ужувались від
...го минулого.
..., адже, почина-
...II, всі без ви-
...ї царі були

...увалося аж до
... одружився з
...ького герцога
...Алісою, котру
...в Олександру
... навіщо цим
...в'янська спад-

Насамперед він прозорий, що може означати відкритість держави, яка не відгороджується від зовнішнього світу щитом і не боїться нічийого погляду, бо нічого злого й доброго не ховаємо від інших.

В основі його побудови лежить принцип тріади. Це може бути відображення таких образів, як батько—мати—дитина; свята трійця: бог-отець, бог-син, бог-дух святий; дитинство — зрілість — старість; вода — земля — повітря; три влади в державі — законотворча, виконавча, судова; троїчність діалектичного розвитку — теза, антитеза, синтез; віра — надія — любов; паросток під надійним захистом з двох боків тощо.

Це знак, який можуть обрати селяни й воїни, робітники і вче...

Отже, ...ризуб... наш зв'язок ... слов'янством, з предками, що жили на нашій землі. Він дуже красивий і мудрий, наш Тризуб. Йому абсолютно непотрібні будь-які доповнення, що тільки вбивають саму ідею і перекидають місток до імперської геральдики, побудованої на реальності складових частин герба.

Якщо ми хочемо, щоб Тризуб ніс в собі ідею зв'язку України з далеким минулим нашого народу, зокрема із слов'янством, ми не повинні нічого чіпляти на нього: ніяких щитів, вінків, колосків. Все це негайно перетворює його в провінційний герб за-

...слов'янських ...х Росія була ... Україна — ...лонією, як і ...». Отже, й ... відображала ...тики.

...ласті мали аб-...тичні герби: ...щит, зверху ..., навколо ві-...листя із стріч-...лись герби ...м, зображен-... формою цар-...ішки виділя-... області Вій-... Кубанського ...ній Великого ...інляндського, ... із стріч-

... два герби —... Малий герб ...рного двого-...ерьома золоти-...дна, велика, ...малі — на го-... який тримає ... і державу в ... орла — де-...длеглих імпе-

...шов цей герб ...вому енцикло-...нику» Брок-... читаємо: ...герб у Росії ...ов Іван III ..., прийняв ...ля шлюбу в ...офією Палео-... орла як спа-...ської імпе-...«герб» збе-...тці великого ... прикріплена ...97 року... З ... емблеми по-...ватись герби ...ких входять ...ійських само-

...офія Палео-лог була племінницею останнього візантійського імператора Костянтина XII, який керував імперією в 1449—1453 роках.

Щоб зрозуміти, які риси Візантійської імперії спадкувала царська Росія, згадаймо про візантійську державну ідею, яка ставить волю імператора над законами.

Держава зливається з церквою. Держава — матерія, церква — форма. Отже, Візантія була церковно-державним тілом з двома главами — вселенським патріархом і вселенським царем, ось вам і образ двоголового орла. Це державно-церковне тіло поступово повинно було обійняти собою увесь православний світ, а вселенський патріарх і вселенський цар повинні були стати патріархом і царем усіх православних християн.

Візантійську державну ідею вклала в голову Іванові III його дружина Зоя Палеолог, або по-російськи Софія Фомінічна Палеолог. Від неї він перейняв уявлення про особливу вищість своєї влади, що знайшло зовнішній вираз у збільшенні пишності, в прийнятті візантійського герба, в запровадженні складних придворних церемоній і віддаленні великого князя від бояр.

Візантійська імперія впала під тиском Оттоманської імперії. Її ж спадкоємцем стала Російська імперія. Тож вона успадкувала не гуманні ідеї східних слов'ян Київської Русі, а імперські зазіхання Візантії. Мало того, нова імперія поставила за мету обійняти не тільки православних, а й правовірних. І ось уже з малого державного герба виростає великий державний герб Всеросійської імперії.

Звернімось до офіційного опису:

«Орел двоглавый есть герб державный великого государя, царя и великого князя Алексея Михайловича всея Великия, и Малыя, и Белыя России Самодержца, его царского Величества Российского царствия, на котором три короны изображены, знаменующие три великие Казанское, Астраханское, Сибирское славные царства, покоряющиеся Богом хранимому и высочайшей Его Царского Величества милостивейшего Государя державе и повелению; на правой стороне орла три грады суть, а по описанию в титле Великие, и Малые, и Белые России, на левой стороне орла три грады своими писаньми образуют Восточных, и Западных, и Северных; под орлом знак отчича и дедича; на персях изображение наследника; в празноктях — скипетр и яблоко и являют милостивейшего Государя Его Царского Величества Самодержца и Обладателя».

Це опис кінця XVII століття, отже, незабаром після Переяславської Ради. Не встигло чорнило висохнути на Договорі України і Росії, а вже герб Києва потрапив на крила двоголового орла.

А що ж ми, українці, можемо протиставити візантійсько-російській імперській ідеї?

Лише Рівність, Братерство, Волю. Вірність своїй батьківщині — Київській Русі, нашим предкам — східним слов'янам. Тому і герб у нас — слов'янський. Він абстрактний, а не конкретний: кожний бачить у ньому те, що хоче бачити.

хідно-європейської геральдики, місце якого на тілі імперського орла.

Навіщо вигадувати новий герб, якщо існують описи і малюнки всіх гербів Російської імперії, серед яких є й ті, що пропонують нам сьогодні окремі народні депутати. Народний депутат Чародєєв, наприклад, пропонує козака з мушкетом. Але ж озброєний козак займає щит на гербі колишньої Рязанської губернії, а на гербі графі... ...озумовськ... козаків аж дв... один — із ...нисом, а другий — з луком. Отже, герб за Чародєєвим, при всій до нього повазі, свідчив би, що Україна пішла з Рязанщини, а рід Розумовських старіший за Україну, бо мушкети з'явилися пізніше за спис і лук.

Щодо розмов про об'єднання народу навколо герба, то зазначимо, що об'єднує лише ідея, а не малюнок, чого б на ньому не наліпили.

Якщо ми за наше слов'янське минуле, то наш герб — Тризуб. А якщо за візантійсько-російську імперську ідею, то треба так і сказати — ми за входження України до складу великої і неподільної із своїм Тризубом на голубому щиті з вінком лавру (калини, колосків) і не будемо мати нічого проти появи нашого герба на тілі вже затвердженого в Росії двоголового орла.

І якщо говорити про об'єднання суспільства навколо чогось, то треба уяснити собі, що ідея Тризуба полягає в продовженні життя нашого слов'янського роду, тобто виконанні першого і основного закону всього живого на Землі.

В'ячеслав САБАЛДИР.
Мал. Володимира КРАВЦЕВИЧА.

Пам'ять

ОСЕТИНИ В УКРАЇНІ

У 1941 році в м. Орджонікідзе формувалася 165-а стрілецька дивізія, в якій було багато осетинів. Особливо багато їх було в стрілецьких батальйонах. 20 липня дивізія вступила в бій з 6-ю польовою німецькою армією і 1-ю танковою армією, якою командував генерал Клейст. У районі сіл Мар'янівка і Ксаверівка Київської області затримали 6-у польову німецьку армію і танки Клейста. Протягом двох тижнів 165-а стрілецька дивізія вела жорстокі бої. Щодня відбивали по десять-дванадцять німецьких атак з танками. За цей час дивізія завдала німецькій армії великих втрат. Але й наші були чималі. Лише в Мар'янівці та Ксаверівці є близько 15 братських могил, де поховано тисячі наших бійців, у тому числі чимало осетинів.

Ми, фронтовики, тяжко переживаємо, що всі поховані лишилися безіменними. Бої точилися в липні, стояла сильна спека, вбиті швидко розкладалися, ховали їх уночі в братські могили. Патрончики, куди було занесено всі дані про загиблого, зі штанів не виймали.

Я був два роки тому на цих могилах. Немає надгробків, пам'ятників і табличок. За могилами доглядають місцеві жителі. Могили пороблено просто на городах.

Вважаю за вкрай потрібне відновити могили. На обелісках треба зробити написи: «Тут поховані бійці 165-ї стрілецької дивізії, яка формувалася в Північно-Осетинській республіці». Біля села Ксаверівки на узбіччі шосе Біла Церква — Київ встановити шпиль або композицію з написом: «Тут з 20 липня по 1 серпня 1941 року 165-а стрілецька дивізія зупинила 6-у польову німецьку армію і танки Клейста. Протягом двох тижнів відбивали по десять-дванадцять німецьких атак: 165-а стрілецька дивізія формувалася в Північно-Осетинській республіці».

Михайло ГУР'ЯНОВ, інвалід Великої Вітчизняної війни, учасник цих боїв у 1941 році.
м. Ставрополь.

Від відділу листів та соціологічної інформації.
Перед тим як опублікувати цього листа, ми зв'язалися по телефону з Київським облвиконкомом.

Заступник облвиконкому полковник А. Шишкін відповів:

— Подібних прохань у нас багато. На відновлення могил, встановлення пам'ятників і композицій потрібні великі кошти. Де їх узяти? З цього питання мають прийняти рішення обласна Рада народних депутатів і Кабінет міністрів України.

Так, правильно, на збереження пам'яті полеглих за наше сьогодення потрібні дійсно чималі кошти. І не тільки вони. Нам всім потрібно добре пам'ятати про наш величезний моральний обов'язок перед живими і полеглими учасниками Великої Вітчизняної. Усвідомлення цього обов'язку і послужить вирішальним джерелом відновлення й збереження пам'яті другої світової. Було б усвідомлення цього обов'язку, бажання його віддати.

Що на це скаже Київська обласна Рада народних депутатів та адміністрація представника Президента по області.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

НЕБЛАГО...

Єретики —

Спочатку Миколу Адаменка виключили з Київського держуніверситету. Згодом, 18 січня 1953 року, 21-річного страдника за написання «ідейно хибних» віршів, «проведення антирадянської націоналістичної діяльності», читання забороненої літератури заарештували і засудили на десять років позбавлення волі. Роки ув'язнення стали для поета другим вузом, після якого тавро неблагонадійності супроводжувало його до наших днів, заважаючи вільно дихнути, чесно сказати виболене слово.

У серпні 1988-го я наївно подумав, що прийшов його час. Зателефонувавши у Сосницю, попросив у Миколи Петровича написати спогади

для чернігівсь... ...ки» про понев... ...ських табора... на повість бу... одному дихан... кілька днів.

На жаль, ...дилися. Набр... розділ Адамо... шокував цен... ставила ульт... де дозвіл КД... вийде. Повіст... ...годження» ак... місяців там ... ...перти, поки ... ...новку, що ла... ...стського гене... ли інше заба... написано «не...

Микола АДАМЕНКО

СЕСТРО, НЕ ПЛАЧ!

* * *

Подивись, поглянь, юначе —
Що навколо бачиш ти?

Твій народ...
Без відрад...

Чуєш, дів...
Стогін, ст...

* * *

Сестро, не плач! Геть жени безнадію!
Жди, коли вітер з Уралу повіє,
Жди, коли ген небокрай червоніє,—
Сестро, не плач!

Сестро, не плач!
Ми ще зійдемось знову,
Підем гулять за ріку смарагдову,
З вітром про щастя вестимем
розмову...
Сестро, не плач!

Північний Урал, 1953 рік.

ЗНАЙШЛИ КА... СТО ТИСЯЧ

після виступу «Голосу Укра... замало для врятування буд... українськ...

Не минуло й кількох днів після появи публікації «Де взяти Карпенку-Карому сто тисяч?», як пролунав дзвінок з Хутора Надії.

— Агов, Миколо, привіт! — загудів у трубці густий баритон завідувача музею Миколи Хомандюка.— Хочу повідомити радісну новину. Знайшлися люди, що дають сто тисяч. Це бізнесмени з Криму, з селища Первомайська. Президент концерну «Русь» Михайло Філенко, його син Олексій та генеральний директор концерну Сергій Дубенченко. Так що можеш писати: гроші є.

Однак писати відразу не довелося. Гроші ще майже місяць блукали по банківських лабіринтах, потім ховалися на рахунках обласного управління культури, аж поки їх виявив і оприлюднив невгамовний Хомандюк. І ось ми сидимо з ним у корпункті й думаємо, що ж його далі робити з тією сумою і проблемами, які загрожують існуванню будинку І. Тобілевича (Карпенка-Карого) в Кіровограді.

— Знаєш, що особливо зворушило,— каже завідувач, — що ті гроші надійшли з Криму. І саме з той час, коли там колотнеча з приводу відокремлення, вікна б'ють у Верховній Раді, а ділові лю...

ди думають... ...лісність на... помогти ві... культури. Н... сили: ми не... ...люватися, ... працювати ... гроші вико... ...пе діло. К... ...те, робіть, ...лишилося н... ...ближчі спо... київські й ... ки що відм...

Тут би т... Миколу Вас... ...гукнулися й... минулого р... грошах пере... тисячі карб... організація ... ни пам'ятон... ків перед п... і оплатила ... тацію реста... ...білевича по... ні. Нинішн... Новоукраїн... хлібопродук... лавський за... годійний ф... відник І. То... ка-Карого) ... перерахува... ванців. За ... колега, дир... ського комб... ...тів № 2 Г... виділив 30 ... ...дуться щ... номер бла...

він прозорий,
ати відкритість
не відгороджу-
нішнього світу
ються нічийого
ічого злого й
ємо від інших.
о побудови ле-
тріади. Це мо-
раження таких
атько — мати —
трійця: бог-
бог-дух свя-
— зрілість —
— земля —
лади в держа-
юрча, виконав-
ічність діалек-
ку — теза, ан-
віра — надія
осток під на-
м з двох боків

ий можуть об-
воїни, робітни-

б... наш
ов'язком, з
кили на нашій
е красивий і
Тризуб. Йому
потрібні будь-
, що тільки
ідею і переки-
до імперської
будованої на
адових частин

емо, щоб Три-
ідею зв'язку
ким минулим
зокрема із
не повинні
а нього: ні-
ків, колосків.
ю перетворює
йний герб за-

Й

ної геральди-
на тілі імпер-
увати новий
ють описи і
ербів Російсь-
ед яких є й
ять нам сьо-
одні депута-
епутат Чаро-
д, пропонує
етом. Але ж
займає щит
шньої Рязан-
, а на гербі
ьк... козаків
...ансом, а
ком. Отже,
вим, при всій
свідчив би,
а з Рязан-
озумовських
країну, бо
ся пізніше за

про об'єднан-
по герба, то
'єднує лише
ок, чого б на
и.
аше слов'ян-
наш герб —
за візантій-
імперську
ак і сказати
ння України
й і неподіль-
зубом на го-
інком лавру
) і не буде-
проти появи
тілі вже за-
сії двоголо-

и про об'єд-
навколо чо-
яснити со-
уба полягає
иття нашого
у, тобто ви-
і основного
ого на Зем-

БАЛДИР.
олодимира
ДЕВИЧА.

Пам'ять

ОСЕТИНИ В УКРАЇНІ

У 1941 році в м. Орджонікідзе формувалася 165-а стрілецька дивізія, в якій було багато осетинів. Особливо багато їх було в стрілецьких батальйонах. 20 липня дивізія вступила в бій з 6-ю польовою німецькою армією і 1-ю танковою армією, якою командував генерал Клейст. У районі сіл Мар'янівка і Ксаверівка Київської області затримали 6-у польову німецьку армію і танки Клейста. Протягом двох тижнів 165-а стрілецька дивізія вела жорстокі бої. Щодня відбивали по десять-дванадцять німецьких атак з танками. За цей час дивізія завдала німецькій армії великих втрат. Але й наші були чималі. Лише в Мар'янівці та Ксаверівці є близько 15 братських могил, де поховано тисячі наших бійців, у тому числі чимало осетинів.

Ми, фронтовики, тяжко переживаємо, що всі поховані лишилися безіменними. Бої точилися в липні, стояла сильна спека, вбиті швидко розкладалися, ховали їх уночі в братські могили. Патронччики, куди було занесено всі дані про загиблого, зі штанів не виймали.

Я був два роки тому на цих могилах. Немає надгробків, пам'ятників і табличок. За могилами доглядають місцеві жителі. Могили поробленo просто на городах.

Вважаю за вкрай потрібне відновити могили. На обелісках треба зробити написи: «Тут поховані бійці 165-ї стрілецької дивізії, яка формувалася в Північно-Осетинській республіці». Біля села Ксаверівки на узбіччі шосе Біла Церква — Київ встановити шпиль або композицію з написом: «Тут з 20 липня по 1 серпня 1941 року 165-а стрілецька дивізія зупинила 6-у польову німецьку армію і танки Клейста. Протягом двох тижнів відбивали по десять-дванадцять німецьких атак: 165-а стрілецька дивізія формувалася в Північно-Осетинській республіці».

Михайло ГУР'ЯНОВ,
інвалід Великої Вітчизняної війни, учасник цих боїв у 1941 році.
м. Ставрополь.

Від відділу листів та соціологічної інформації.

Перед тим як опублікувати цього листа, ми зв'язалися по телефону з Київським облвиконкомом.

Заступник облвиконкома полковник А. Шишкін відповів:

— Подібних прохань у нас багато. На відновлення могил, встановлення пам'ятників і композицій потрібні великі кошти. Де їх узяти? З цього питання мають прийняти рішення обласна Рада народних депутатів і Кабінет міністрів України.

Так, правильно, на збереження пам'яті полеглих за наше сьогодення потрібні дійсно чималі кошти. І не тільки вони. Нам всім потрібно добре пам'ятати про наш величезний моральний обов'язок перед живими і полеглими учасниками Великої Вітчизняної. Усвідомлення цього обов'язку і послужить вирішальним джерелом відновлення й збереження пам'яті другої світової. Було б усвідомлення цього обов'язку, бажання його віддати.

Що на це скаже Київська обласна Рада народних депутатів та адміністрація представника Президента по області.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

НЕБЛАГОНАДІЙНИЙ

Єретики

Спочатку Миколу Адаменка виключили з Київського держуніверситету. Згодом, 18 січня 1953 року, 21-річного студента за написання «ідейно хибних» віршів, «проведення антирадянської націоналістичної діяльності», читання забороненої літератури заарештували і засудили на десять років позбавлення волі. Роки ув'язнення стали для поета другим вузом, після якого тавро неблагонадійності супроводжувало його до наших днів, заважаючи вільно дихнути, чесно сказати виболене слово.

У серпні 1988-го я наївно подумав, що прийшов його час. Зателефонувавши у Сосницю, попросив у Миколи Петровича написати спогади для чернігівської «молодіжки» про поневіряння у берієвських таборах. Документальна повість була написана на одному диханні буквально за кілька днів.

На жаль, надії не справдилися. Набраний перший розділ Адаменкового твору шокував цензуру, і вона виставила ультиматум: або буде дозвіл КДБ, або номер не вийде. Повість пішла «на узгодження» аж у Київ! Шість місяців там її вивчали експерти, поки не дійшли висновку, що лампаси в емгебістського генерала у ті дні мали інше забарвлення. Отже, написано «не переконливо»...

Здається, часи фарсу минули. Після виходу збірки поезії «Цвіт на морозі» Миколу Адаменка прийнято до Спілки письменників України. Вже не лякає районних божків сосницька «Просвіта», яку він, учитель мови, очолює від дня заснування. Нібито все гаразд. Однак насторожують життєві парадокси. З видавництва «Молодь» повернуто рукопис поетової книги, запланованої на 1992 рік...

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернігів.

Микола **АДАМЕНКО**

СЕСТРО, НЕ ПЛАЧ!

РОЗЧАРУВАННЯ

Пригадую: сидів біля вікна
І слухав щиру пісню солов'їну
Ще рік тому. Як швидко все мина,
Все мчить, росте, народжується, гине.
І я уже не той, що був тоді,
Захоплений юнак, заплутаний у сіті,
Той, що приймав за сходи молоді
Гнилі пеньки, плісњявою покриті.
Вже не сиджу біля свого вікна,
Не там вже чую пісню солов'їну,
Де чув торік, бо швидко все мина,
Все мчить, росте, народжується, гине.
Боярка, 1952 рік.

* * *

Подивись, поглянь, юначе —
Що навколо бачиш ти?
Твій народ в неволі плаче
Без відради, без мети.

Чуєш, дівчино вродлива? —
Стогін, стогін навкруги.
Стогнуть луки, стогнуть ниви,
Стогнуть кручі-береги.

Тут і там — чавунні грати,
Не держава, а тюрма.
Треба край свій рятувати.
Визволяти із ярма.

Київ, 1952 рік.

* * *

Сестро, не плач! Геть жени безнадію!
Жди, коли вітер з Уралу повіє,
Жди, коли ген небокрай червоніє,—
Сестро, не плач!

Сестро, не плач!
Ми ще зійдемось знову,
Підем гулять за ріку смарагдову,
З вітром про щастя вестимем
розмову...
Сестро, не плач!

Північний Урал, 1953 рік.

МРІЯ

Пригадую Київ, блакить неозору,
Розлогих каштанів ряди,
В задумливій млі задніпровські
простори,
Дніпровської плескіт води.
І барви квіткові огнисто-рожеві,
І личок дівочих рум'янці вишневі...
Ой, тільки б на хвильку туди!
Лише б подивитись на луки шовкові,
На спокій зелених борів,
Здається, дістав би я сили казкові
Й неволю б оцю перебрів...
Ну, досить, розмріявсь, неначе
дитина...
Даремно, бо відстань Урал —
Україна —
Не рік, а десяток років.

Північний Урал, 1953 рік.

ЗНАЙШЛИ КАРПЕНКУ-КАРОМУ СТО ТИСЯЧ

На перехрестях культури

після виступу «Голосу України» від 16 вересня ц. р. Та їх замало для врятування будинку, де жив і творив великий український драматург

Не минуло й кількох днів після появи публікації «Де взяти Карпенку-Карому сто тисяч?», як пролунав дзвінок з Хутора Надії.

— Агов, Миколо, привіт! — загудів у трубці густий баритон завідувача музею Миколи Хомандюка. — Хочу повідомити радісну новину. Знайшлися люди, що дають сто тисяч. Це бізнесмени з Криму, з селища Первомайська. Президент концерну «Русь» Михайло Філенко, його син Олексій та генеральний директор концерну Сергій Дубенченко. Так що можеш писати: гроші є.

Однак писати відразу не довелося. Гроші ще майже місяць блукали по банківських лабіринтах, потім ховалися на рахунках обласного управління культури, аж поки їх виявив і оприлюднив невгамовний Хомандюк. І ось ми сидимо з ним у корпункті й думаємо, що ж його далі робити з тією сумою і проблемами, які загрожують існуванню будинка І. Тобілевича (Карпенка-Карого) в Кіровограді.

— Знаєш, що особливо зворушило,— каже завідувач, — що ті гроші надійшли з Криму. І саме з той час, коли там колотнеча з приводу відокремлення, вікна б'ють у Верховній Раді, а ділові люди думають, як зберегти цілісність нашої держави, допомогти відродженню рідної культури. Вони так і наголосили: ми не хочемо відокремлюватися, прагнемо жити і працювати в одній сім'ї, а гроші використовуйте на добре діло. Купуйте, ремонтуйте, робіть, що треба, аби залишилося нащадкам. А ось ближчі спонсори і меценати, київські й кіровоградські, поки що відмовчуються.

Тут би треба підправити Миколу Васильовича, бо відгукнулися й кіровоградці. Ще минулого року в тодішніх грошах перерахувала музею 3 тисячі карбованців обласна організація Товариства охорони пам'яток. А за кілька років перед цим вона замовила і оплатила проектну документацію реставрації будинку Тобілевича по вулиці його імені. Нинішнього літа директор Новоукраїнського комбінату хлібопродуктів Володимир Гулавський заснував навіть благодійний фонд «Музей-заповідник І. Тобілевича (Карпенка-Карого) Хутір Надія» і перерахував 35 тисяч карбованців. За його прикладом і колега, директор Кіровоградського комбінату хлібопродуктів № 2 Георгій Глобенко, виділив 30 тисяч. Якщо знайдуться ще бажаючі, ось номер благодійного рахунку: **000601426 в облдирекції Укрсоцбанку м. Кіровограда МФО 323293.** Та тут й справді має рацію співрозмовник — більше благодійників щось не знаходиться.

Відшуміло піснями й танцями помпезне святкування дня міста у вересні, яке обійшлося, мабуть, не в один мільйон, а старцям від культури — музейним працівникам — ніхто не дав ні копійки. І хоч місцева газета радісно повідомила, що на святкування з міського бюджету пішло всього 600 тисяч, а решту доплачували спонсори, якось не виникає бажання радіти від такої щедрості, коли згадую напівзруйнований будинок на вулиці Тобілевича, 16. Міська влада ніяк не відреагувала на публікацію. От і тривожить: чи не спіткає його доля зруйнованих цього літа двох інших пам'яток культури — будинку композитора К. Шимановського та приміщення Громадського зібрання, де зароджувався театр корифеїв.

Мовчать і Міністерство культури, й Спілка театральних діячів. Один лише начальник обласного управління культури Микола Сиченко запевнив нас із Хомандюком, що особисто візьметься за врятування нещасного будинку. Хотілося б вірити...

Що сто тисяч мізерна сума, як на нинішні часи, річ зрозуміла. За словами Миколи Хомандюка, навіть якби були мільйони, навряд чи щось можна було б зробити для будинку. З тієї причини, що нема в нього досі справжнього хазяїна. Належить він чи то міськвиконкому, чи то обласному краєзнавчому музеєві, до складу якого входять Хутір Надія, чимало інших літературно-меморіальних музеїв у районах області. Займатися реставрацією він не має змоги. Ледве з власним приміщенням за кілька років упорались. От і народилась у Хомандюка ідея приєднати будинок Тобілевича в Кіровограді до Хутора Надії. Тоді й господар у нього б з'явився. Зацікавлений, невідступний, який взявся б довести його до ладу. А потім вже можна було б й музей «Літературна Кіровоградщина» в ньому влаштовувати. А пізніше, розвиває ідею Микола Васильович, можна було б взагалі реформувати музейну справу. Хай би Хутір Надія став ядром асоціації літературних музеїв області, обласний краєзнавчий — історико-краєзнавчих, а картинна галерея щоб узяла під свою опіку художньо-мистецькі.

Цю ідею він і запропонував на недавній музейній раді... Але поговорили-поговорили та й розійшлися, а згаданий будинок драматурга як стояв пусткою, так і стоїть. Ось я й думаю: радіти від того, що добрі люди дали сто тисяч на добре діло чи почекати, поки не знайдуться ще й інші добрі люди, які почнуть те діло робити.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».
Кіровоград.

Фірма «SUPRAS Ltd»
пропонує оптові поставки найкращих продуктів харчування виробництва Франції:

- ШОКОЛАД "SUSSER" (плитка 100 г, ціна з доставкою в Київ від 0,34-0,38 дол.США, мінімальна партія 235200 штук);
- КАКАО "QUICKAO" (швидкорозчинне, упаковка 400 г, ціна без доставки 1,1? дол.США);
- КАКАО "PHOSCAO" (швидкорозчинне, упаковка 250 г, ціна без доставки 0,90 дол.США);
- ШОКОЛАДНУ ПАСТУ "YAMAICA" (баночка 400 г, ціна без доставки 0,98 дол.США);
- КАВУ "AROMEX" (вакуумна упаковка 250 г, ціна з доставкою в Київ 0,65 дол.США, мінімальна партія 71280 штук);
- ОЛІЮ "DELTA" (у пластикових пляшках "PVS" по 1 л, ціна з доставкою в Київ 1,35 дол.США, мінімальна партія 23490 штук);
- ВІСКІ "GOLDEN HOUSE", "GREEN PARK" та ін.;
- БРЕНДІ "MON BIJON", "LES ARMES" та ін.;
- ГОРІЛКУ "КАЛИНКА", "БЕРІЗКА", "БОРИС ЄЛЬЦИН" та ін.;
- ДЖИН "LORDSON".

Ціна від 1-1,5 дол.США за шт. (пляшки по 0,7-1 л).
Доставка у Київ протягом 20 днів з дня надходження грошей на рахунок фірми.
МОЖЛИВА ОПЛАТА В КАРБОВАНЦЯХ.
ТЕЛ.(ФАКС) (044) 562-16-06 (З 9 ДО 17 ГОД.).

Вниманию менеджеров и предпринимателей, всех, работающих с людьми
Межрегиональный заочный университет управления персоналом (МЗУУП)
п р е д л а г а е т
научно-прикладное пособие
"ПРАКТИЧЕСКАЯ ПСИХОЛОГИЯ МЕНЕДЖМЕНТА" в 2-х книгах общим объемом св. 500 стр.:
Книга 1. Как делать карьеру. Книга 2. Как строить организацию

"ПРАКТИЧЕСКАЯ ПСИХОЛОГИЯ МЕНЕДЖМЕНТА" - это:

- проникновение в тайны управления персоналом
- овладение секретами эффективной организации
- изучение приемов воздействия и управления людьми
- результативная тактика и стратегия организации в условиях рынка
- 70 конкретных методик (тестов) и ценные практические рекомендации

Стоимость 2-х книг 1200 руб. (с учетом НДС и почтовых расходов). Оплата предварительная на р/с 609091 в ОПЕРУ при Укрсоцбанке г.Киева, МФО 300023 (почт.индекс банка 252006).
Заказы (вместе с копией платежного поручения или перевода) направлять по адресу: 252039, Киев, ул.Фрометовская, 2, МЗУУП.
Контактные телефоны: (044) 267-76-39, 264-52-54, 264-72-56.

ПРАКТИЧЕСКАЯ ПСИХОЛОГИЯ МЕНЕДЖМЕНТА — ЭТО НАСТОЛЬНАЯ СУПЕРКНИГА КАЖДОГО ПРЕУСПЕВАЮЩЕГО ДЕЛОВОГО ЧЕЛОВЕКА.

МЕДРОС

Фирма «Медрос» реализует со склада в г. Киеве: — клей обувной полиуретановый «STARPUR-90» (п-во Польша, по лицензии Германии) аналог клея «Десмакол-400».
Цена — 1300 р/кг,
минимальная партия — 160 кг.
— отбеливатель оптический для текстильного и целлюлозно-бумажного производства «ГЕЛИОФОР» (п-во Польша).
Цена — 2500 р/кг, минимальная партия — 100 кг.
Условия оплаты любые.
Контактные телефоны: (044) 221-12-04, 221-12-11.

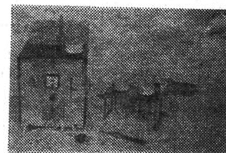

ФІРМА КУПИТЬ
ВКВ
по безготівковому розрахунку.
тел. / 032-2 / 75-19-98

Акционерное Общество «Техносат» предлагает более 70 вариантов систем спутникового телевидения и радиовещания производства Беларусь — Голландия по цене от 27 тыс. рублей до 132 тыс. руб.
Антенны автоматического поиска (позиционирования), системы «MULTFEED», одновременно принимающие несколько спутников, программируемые станции кабельного TV и студии удовлетворят любые ваши запросы.
Демонстрация по адресу: г. Минск, Я. Купалы, 27 (ВДНХ).
С заявками обращайтесь: 220121, г. Минск, «Техносат».
Телефоны: 34-02-55, 42-91-78, 58-76-91.
Телефакс: (0172) 58-76-90.

Производственное объединение «Черниговский радиоприборный завод» предлагает электролизно-водную установку **«Факел»**, предназначенную для выработки смеси газов (водород-кислород), реакция горения которой служит источником энергии для высокои низкотемпературной пайки, плавления, сварки, резки и других процессов газопламенной обработки материалов.
Горение данной смеси дает экологически чистое пламя, а эксплуатация установки обходится значительно дешевле, чем ацетиленового генератора. Малые габариты и вес позволяют эксплуатировать установку

везде, где есть сеть 220 В.
Подробная информация по телефонам: (0462) 95-61-20, 95-43-57.
Адрес: Украина, 250030, г. Чернигов, ул. Одинцова, ПО "ЧРПЗ". Служба маркетинга.

Підприємство «СРІБНА ЗЕМЛЯ» закуповує в необмеженій кількості бензин А-76, А-93, А-95, а також дизельне паливо.
Наша адреса: м. Ужгород, вул. Гагаріна, 42/1.
Телефони: в Ужгороді — 3-22-82, 2-55-97;
в Києві — 550-78-80, 263-80-88.

Організація придбає валюту за безготівковим розрахунком.
Пропонуємо НОВІ АВТОМОБІЛІ ВАЗ, ГАЗ-31029, ЗІЛ-4331 (дизель).
Тел.(факс) (044) 562-16-06 (з 9 до 17 год.).

А. О. «ORSTA HYDRAULIX AG»

Из ФРГ и его представитель на Украине Ассоциация «Интерсервис» имеют возможность немедленно поставить со склада в г. Виннице широкую гамму высокопроизводительных гидравлических устройств, используемых в термопластавтоматах, дорожно-строительных, сельскохозяйственных и транспортных машинах, станках, прессах, а также на судах, электростанциях.

Специалисты «Интерсервиса» на фирменном оборудовании отремонтируют шпиндели SC-52, SC-53, а также обеспечат запчастями к сверлильным станкам фирмы «SHMOLL» металлорежущему и климатическому оборудованию производства бывшей ГДР.

Адрес: Украина, 287100, г. Винница,
ул. Хмельницкое шоссе, 82,
тел. 31561, 50369, факс 04322 69679.

ПІДПРИЄМСТВО КУПИТЬ ВАЛЮТУ НА СУМУ НЕ МЕНШ ЯК 50 ТИСЯЧ доларів США за безготівковим розрахунком за курсом, вищим від біржового.
Звертатися по тел. (факс) (044) 440-46-55.

Производственное объединение на клиринговых основах осуществляет срочные платежи из России в Украину. Минимальная сумма — десять миллионов рублей. Рассмотрим предложения по закупке товаров. Возможна предоплата.
Тел. в Екатеринбурге (3432) 51-21-55, 58-91-77.

Государственное производственное объединение **«Проэкс»** реализует со склада в Днепропетровске оптовые партии изделий из древесины и пиломатериалы:
— доску обрезную толщиной 25, 40 и более 44 мм;
— доску необрезную толщиной 25, 40 и более 44 мм;
— оконные блоки ОР 15—15;
— дверные блоки ДГ 21—9ц;
— комплекты дощатки для плодоовощных ящиков;
— ульи двухсекционные на 24 рамки;
— срубы дачных домиков из калиброванных бревен хвойных пород размерами 4,5×4,5×2,7 м — 6,3×6,3×2,7 м;
— плинтусы и обналичники.
Возможен прямой бартерный обмен на продукты сельского хозяйства, товары народного потребления, трубы, прокат и др.
Наши реквизиты: г. Днепропетровск, 320070, пл. Карла Маркса, 60. Комната 529, тел. 44-06-23.

Для юридических лиц
значительно сократим сроки перечисления денег из России на Украину и выплатим вознаграждение от 2 до 10% от суммы.
Услуги по перечислению денег в Россию и по розыску утерянных платежей не оказываем.
(044) 216-93-36, г.Киев
(095) 121-20-06, г.Москва

АМП «Урожай» продаст гибрида червя калифорнийского.
Конт. тел. (044) 272-39-20 с 18 до 21 час.

ПОНЕДІЛОК
2 листопада

І ПРОГРАМА УТ

16.00 УТН.
16.05 Для дітей. До, мі, соль.
16.40 На допомогу школі. Українська література. 9 кл. Г. Сковорода. «Сад божественних пісень».
17.05 Цей білий-білий рис.
17.55 Соловецький реквієм. «Мої дні, мов хрести». Телевистава.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «Мумі-тролль та інші».
19.30 Хто ми... Громадсько-політичний відеотижневик.
20.30 Маленький концерт.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Акценти.
21.55 Кінозустрічі.
22.55 УТН.
23.10 Вперше на екрані УТ. Художній телефільм «Претендент». 1 серія.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Подивись, послухай...
8.40 «Східна шельма». Художній фільм.
10.00 Мультфільм.
10.10 Нове покоління вибирає.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Ворог народу — Бухарін». Художній фільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Маленька Света та інші.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 НЕП.
17.55 Зоряний час.
18.35 Футбольний огляд.
19.05 Крамаров про Крамарова.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телесеріалу «Дрібниці життя». 6 серія.
21.10 «Нова студія» представляє: Прес-клуб.
23.20 Оба-на. У перерві — 23.00 Новини.
0.00 Грає інструментальний камерний оркестр під керуванням В. Третьякова.
1.00 «Джазмен». Художній телефільм.

ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
7.55 Телевізійне бюро розслідувань.
8.45 Паралелі. Музика Кореї.
9.00 Якщо вам після...
9.30 Театральний роз'їзд. «Любимівка-92». Фестиваль молодої драматургії.
10.30 Я люблю РТБ.
11.00 Денний сеанс. «Вчора». Художній фільм.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Вустами маляти.
15.30 Козирна дама.
16.00 Там-там новини.
16.15 Мульти-пульти.
16.30 ТрансРосефір.
17.15 Панове-товариші.
17.30 Давайте з'ясуємо.
17.45 Естрадний концерт.
18.10 Вервиця.
18.40 Київська панорама.
19.00 Візитка.
19.05 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Мультфільм.
20.00 Візитка.
20.45 Літній фестиваль (Уорлднет. США).
21.15 Художній фільм «Біг». 1 серія.
22.30 СІТ-3.
22.40 Візитка.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.45 Мультфільми.
14.00 Худ. фільм «Зубастики».
15.30 Відеомузика.
15.50 Худ. фільм «Вертикаль».
19.05 Мультфільм «Далека країна».
19.30 Худ. фільм «Зоряний шлях».
21.30 Відеомузика.
21.40 Худ. фільм «Велика перерва».

ВІВТОРОК
3 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи.
9.30 Художній телефільм «Претендент». 1 серія.
10.35 Музичний додаток до «Каналу «Д». Передача 1.
11.35 Кінозустрічі.
12.35 УТН.
12.50 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун» (Канада, Франція). 1 серія.
13.15 Фільм-балет «Попелюшка».
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.40 Спомин про Лисенка.
17.00 Говоримо українською.
17.15 Пам'ятники Одеси.
18.00 Розповідь про неспокій. Лесь Курбас.
19.00 УТН.
19.10 Співає Алла Кудлай.
19.30 Україна і світ. Міжнародна програма.
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 «Київ. Музик. Фест-92». У перерві — 22.55 УТН.
23.55 Вперше на екрані УТ. Художній телефільм «Претендент». 2 серія.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.05 Футбольний огляд.
9.35 Мультфільм.
9.50 Маленька Света та інші.
10.30 «Дрібниці життя». Художній телесеріал. 6 серія.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 1 серія.
12.30 «Містер Ікс». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Діловий вісник.
14.40 Блокнот.
14.45 Подарунок меломану. Грає П. Доноху (фортепіано).
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Наш музичний клуб.
16.50 Прем'єра рубрики «Пресекспрес».
17.00 Новини.
17.25 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє.
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Мініатюра. Музична програма.
19.00 Тема.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телефільму «Дві дуелі». 1 серія.
21.45 Чорний ящик.
22.15 Максима.
22.45 «Хай говорять...» Шоу І. Корнелюка. У перерві — 23.00 Новини
23.55 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 1 серія.
1.05 «Містер Ікс». Художній фільм.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Без ретуші.
8.50 Дозвілля. Птахи поряд з нами.
9.05 Складчина.
9.35 Теревені.
10.05 Мультфільм.
10.15 Тема з варіаціями. Лірика на тлі італійського будиночку.
11.00 Денний сеанс. «Операція «Радецкі». Художній фільм.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Телебіржа.
15.30 Мульти-пульти.
15.40 Бадабоки. Програма для дошкільнят (Франція).
16.00 Там-там-новини.
16.15 «Сім'я Смирнових. Як жити далі?». Телефільм.
17.00 Могікани. Аркадій Райкін.
17.30 Парламентський вісник.
17.45 Хранителі істини. Так склалося життя моє.
18.45 Свято кожен день.
18.55 Київська панорама.
19.25 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 94 серія.
20.30 Грає Санкт-Петербурзький симфонічний оркестр «Класика».
21.00 Баскетбол. Кубок Європи. «Будівельник» — «ЕНЕМКІ» (Фінляндія).

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.40 Мультфільм «Попелюшка».
14.50 Худ. фільм «Командос з передмістя».
16.15 Відеомузика.
16.45 Мультфільми.
19.15 Худ. фільм «Зоряний шлях: гнів Хана».
21.15 Відеомузика.
21.30 Худ. фільм «Звірячий інстинкт».

СЕРЕДА
4 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Свічадо.
10.00 Художній телефільм «Претендент». 2 серія.
11.10 Клас-юніор-бізнес. Ділова гра для школярів.
12.10 УТН.
12.15 Концерт ансамблю бандуристів м. Краснограда.
12.55 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун». 2 серія.
13.20 Мультфільм «Горбоконик».
16.00 УТН.
16.05 Канал «Д».
17.20 Літургічні твори І. Мартона.
17.55 Розповідь про неспокій. Микола Куліш.
18.55 Футбол. Кубок УЄФА. «Динамо» (Київ) — «Андерлехт» (Брюссель). У перерві — 19.45 УТН.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Акценти.
21.55 Нон-стоп рандеву.
22.55 УТН.
23.10 Вперше на екрані УТ. Художній телефільм «Претендент». 3 серія.
0.35 Музичний фільм «Одіссея Олександра Вертинського».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 «Багаті теж плачуть». Художній телефільм.
9.05 Співає Олександра Стрельченко.
9.45 Погляд з провінції. Відродження малих міст Росії.
10.05 «Сім братів». Мультфільм.
10.20 Наш музичний клуб.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 2 серія.
12.30 «Мій оркестр Сакс-хорус». Фільм-концерт.
12.45 «Золоте весілля». Художній телефільм. 1 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Між нами, дівчатами...
16.50 Прес-експрес.
17.00 Новини.
17.25 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє.
17.55 Футбол. Кубок УЄФА. 1/16 фіналу. «Торпедо» (Москва) — «Реал» (Іспанія). У перерві — 18.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телефільму «Дві дуелі». 2 серія.
21.45 Футбол. Європейські кубки. У перерві — Новини.
23.55 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 2 і 3 серії.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Вітчизна моя. Перетворення.
8.50 Ура, канікули. «Москва-Кассіопея». Художній фільм.
10.15 Паралелі.
10.30 Ретро. Т. Міансарова.
11.00 Денний сеанс. «Я оголошую вам війну». Художній фільм.
12.25 Мульти-пульти.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Бізнес: нові імена.
15.15 ТрансРосефір. Далекий Схід.
16.00 Там-там-новини.
16.15 «Сім'я Смирнових. Як жити далі?» Телефільм.
17.00 Християнська програма.
17.30 Давайте з'ясуємо.
17.45 Мульти-пульти.
17.55 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 95 серія.
18.45 Київська панорама.
19.15 Художній фільм «Повернення Баттерфляй».
20.45 Науково - популярний фільм «Райські острови гетьмана Сагайдачного».
21.05 Камера досліджує минуле. Золотий сон.
21.45 Екран кримінальних повідомлень.
22.00 Вісті.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.20 Худ. фільм «Бінго».
14.50 Мультфільми.
15.20 Худ. фільм «Гремліни».
18.45 Мультфільми.
19.00 Худ. фільм «Зоряний шлях: невідкрита країна».
21.00 «Бенефіс Л. Гурченко».
22.15 Худ. фільм «Сліпа лють».

ЧЕТВЕР
5 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку.
10.00 Художній телефільм «Претендент». 3 серія.
11.25 «Едельвейс» та його гості». Концерт сучасної української музики у Кривому Розі.
12.10 УТН.
12.25 М. Губіна. «Дорожній подарунок».
12.55 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун».
13.20 Дитяче музичне кафе.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.35 Музичний фільм «Флуераш».
17.05 Прем'єра телефільму «Смерті першої не пригадую» («Укртелефільм»).
17.35 Нагірна проповідь. Фільм 8.
18.05 Розповідь про неспокій. Олекса Слісаренко.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм.
19.30 СНІД: соціально-правові аспекти.
20.00 Зірки української естради.
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Молодіжна студія «Гарт». У перерві — 22.40 УТН.
23.55 Баскетбол. Кубок європейських чемпіонів. Жінки. «Динамо» (Київ) — «Джесіка» (Любляна).

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра рубрики «Кіддіводді».
8.35 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.20 Футбол. Європейські кубки.
10.10 Мультфільм.
10.20 ...До шістнадцяти і старші.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 3 серія.
12.30 «Великий секрет для маленької компанії». Мультфільм.
12.45 «Золоте весілля». Художній телефільм. 2 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Відкритий чемпіонат з бальних танців серед юніорів «Молодість».
16.50 Прес-експрес.
17.00 Новини.
17.20 ...До шістнадцяти і старші.
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Студія «ОКО» представляє. Прем'єра документального фільму «Світло його зірки».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Кожний про своє.
21.20 Футбол. Кубок УЄФА. 1/16 фіналу. «Динамо» (Москва) — «Торіно» (Італія).
23.00 Новини.
23.25 Можливо все.
23.55 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 4 і 5 серії.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Камера досліджує минуле. Золотий сон.
8.35 Ура, канікули. «Весняні забави». Мультфільм. Художній фільм «Отроки у Всесвіті».
10.05 Мультфільм.
10.15 Дозвілля. Увага, знімаю.
10.30 К-2 представляє: «Абзац».
11.00 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 94 і 95 серії.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Термінал.
15.30 Студія «Рост». Кенгуру.
16.00 Там-там-новини.
16.15 ТрансРосефір.
17.00 Кіпрас Мажейка. Репортажі з НАТО.
17.30 Парламентський вісник.
17.45 Літні канікули Антона Чехова.
18.45 Свято кожен день.
18.55 Реклама.
19.00 Київська панорама.
19.25 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 96 серія.
20.15 Телеспортарена.
21.00 Тихий дім.
22.00 Вісті.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.35 Худ. фільм «Сезон чудес».
15.10 Відеомузика.
15.25 Худ. фільм «Начальник Чукотки».
18.30 Мультфільми.
19.00 Вечір блюза.
20.00 Телефільм «Утілення мрії». 19 серія.
20.25 «Хвіст павича».
20.50 Худ. фільм «Ракетник».

П'ЯТНИЦЯ
6 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Художній телефільм для дітей «Великий приборкувач».
10.15 «Актрисою залишаюся назавше».
10.55 Музичний додаток до «Каналу «Д». Передача 2.
11.55 УТН.
12.10 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун». 4 серія.
12.35 Телегра «Кінопроба».
13.35 Ф. Шуберт. Симфонія 9.
16.00 УТН.
16.05 Документальний телефільм «Збирач слави козацької» («Укртелефільм»).
16.55 На допомогу школі. Історія. 7 кл.
17.00 Сад. город.
17.40 Розповідь про неспокій. Майк Йогансен.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «Замок з таємницею».
19.30 Право. Телерадіоканал.
20.15 Окрема думка.
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Вечірній концерт.
21.55 Золотослов.
22.55 УТН.
23.10 Прем'єра телефільму «Київські прохачі» («Укртелефільм»).

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 «Багаті теж плачуть». Художній телефільм.
9.05 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.55 «Витівки Рамзеса». Мультфільм. 1, 2, 3, 4 серії.
10.30 Прем'єра рубрики. «Америка з М. Таратутою».
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 4 і 5 серії.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.10 Уолт Дісней представляє...
16.00 «Фантазії на тему Фаберже». Документальний телефільм.
16.10 Центр.
16.50 Прес-експрес.
17.00 Новини.
17.20 Жеребкування ліги чемпіонів Європи з футболу.
17.50 Людина і закон.
18.20 Прем'єра рубрики. «Америка з М. Таратутою».
18.50 Поле чудес.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 У «Клубі детективів». КТВ-1 і канал «Франс інтернасьональ» представляють. Прем'єра художнього телефільму «Вазики не зможуть промовчати» (Франція).
22.10 Від представляє: Політбюро.
22.40 Музобоз.
23.45 Автошоу.
0.00 Музична година.
1.00 «Їхали в трамваї Ільф і Петров». Художній телефільм.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Мульти-пульти.
8.05 Пілігрим.
9.05 Дозвілля. Домашній клуб.
9.20 Кіпрас Мажейка. Репортажі з НАТО.
9.50 Студія «Сатирикон». «Товаришу Райкіну — актору і людині».
11.00 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 96 серія.
11.50 Площа Мистецтв. Варіації на тему рококо.
12.05 Грає Санкт-Петербурзький симфонічний оркестр «Класика».
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
15.00 Телебіржа.
15.30 Студія «Рост». Тон-лабіринт.
16.00 Там-там новини.
16.15 «Сім'я Смирнових. Як жити далі?» Телефільм.
17.00 М-трест.
17.15 Джерела.
17.45 Музичний фільм «Вернісаж на Андріївському узвозі».
18.15 Телефільм «Музика скла».
18.25 Чемпіонат світу з хокею. Відбірковий турнір групи «С». Збірна України — збірна Казахстану. В перерві — Київська панорама.
20.45 До річниці визволення Києва.
21.15 Документальний телефільм «Симиренки».
22.00 Вісті.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Із залу Конституційного суду Росії.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.15 Худ. фільм «Чарівна лампа Аладдіна».
14.35 Мультфільми.
14.50 Худ. фільм «Гремліни-2».
19.05 Мультфільм.
19.15 Худ. фільм «Сила кохання».
21.45 «Спадкоємиця вовкулаків». Худ. телефільм. 1 та 2 серії.

СУБОТА
7 листопада

І ПРОГРАМА УТ

9.30 «Том Сойєр». Вистава Львівського театру для дітей та юнацтва.
11.40 Теле-техно-тека.
12.10 Доброго вам здоров'я. Цілюще озеро «Солоний лиман».
12.40 УТН.
13.00 Таланти твої, Україно. Перший Всеукраїнський фестиваль духовного та національного відродження українського мистецтва. Передача 1. «Полтавські вечорниці».
15.00 Авансцена. «Прокляті роки». Моновистава.
16.05 Вервиця.
16.35 Й. Гайдн. «Прощальна симфонія».
17.10 Мультфільм «Кругосвітня подорож Віллі Фога».
18.00 Наше коло.
19.00 УТН.
19.10 Джаз.
19.35 Багатосерійний художній телефільм ««Бодетаун». 5 і 6 серії.
20.25 Говоримо українською.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Одружена з мафією» (США).
23.15 УТН.
23.30 Арт-майдан.
0.20 Телефільм «Дорога людей.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

9.05 Медицина для тебе.
9.45 Технодром.
9.55 Прем'єра телесеріалу «АБВГД ЛІД». 1 і 2 серії.
10.45 Фільми режисера О. Габриловича. «Двори нашого дитинства». Фільм 1.
12.00 Кінoправда? Художній фільм «Великий громадянин». Фільм 1.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 «Тетяна Тарасова і всі зірки».
15.25 Прем'єра документального телефільму
15.55 У світі тварин.
16.35 Червоний квадрат.
17.15 Прем'єра мультфільму
17.40 Прем'єра художнього телефільму «Тінь, або Може все обійдеться».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Брейн ринг.
21.30 Ширше коло, або Шоу-коло з багатьма невідомими.
23.45 Тріатлон. Чемпіонат світу.
0.25 «Солом'яний капелюшок». Художній телефільм.

ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

9.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
10.15 Як жити будемо?
11.00 Кінотеатр повторного фільму. «У вогні броду немає». Художній фільм.
12.30 Мультфільм.
12.40 Селянське питання. Сівба.
13.00 Вісті.
13.20 Тема з варіаціями. Присвята С. Я. Лемешеву.
14.15 Документальна панорама.
15.00 Танцювальний марафон.
15.50 Футбол без кордонів.
16.45 Телефільм «Художник Віктор Пальмов».
16.55 Чемпіонат світу з хокею. Відбірковий турнір групи «С». Збірна України — Збірна Беларусі.
19.00 Візитка.
19.05 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Інновація. (Уорлднет. США).
20.05 Хіт-рік.
20.30 Візитка.
20.35 «2×200».
20.45 «І таке інше».
20.55 Візитка.
21.00 Художній фільм «Інтердівчина». 1 серія.
22.30 СІТ-3.
22.40 Візитка.
22.45 Художній фільм «Інтердівчина». 2 серія.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

9.50 Мультфільм.
10.00 Худ. фільм «Дюна».
20.00 Мультфільми.
20.20 «35 хвилин джаза».
20.55 Худ. фільм «Любов Джорджіо».

НЕДІЛЯ
8 листопада

І ПРОГРАМА УТ

9.30 300 тисяч у кошику. Міжнародний товариський матч з баскетболу. Збірна України — «Жальгіріс» (Каунас).
10.50 Художній фільм для дітей «Сто радощів, або Книга великих відкриттів».
11.55 Прем'єра музичного фільму «Над шатрами місяць, як серга».
12.40 УТН.
12.55 Наші гості — ансамбль «Машина часу».
13.55 Мультфільм на замовлення.
14.55 Село і люди.
15.40 Маленький концерт.
15.50 Маю честь.
16.50 УТН.
17.00 Свічадо. Науково-пізнавальна відеопрограма «Шістдесятники» — діти відлиги: «Гість студії — автор книги «Берегиня» В. Скуратівський.
18.00 Фант-лото «Надія».
19.30 Багатосерійний художній телефільм «Водетаун»
20.20 УТН.
20.30 Мультфільм «Пригода в Королівстві». 21 серія.
21.00 Зичимо щастя.
22.00 Тиждень.
22.30 Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Взяти живим або мертвим».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.40 Прем'єра рубрики. «Поки всі вдома».
9.10 Ранкова зірка.
10.00 Прем'єра телесеріалу «АВВГД ЛТД» 3 і 4 серії.
10.50 Фільми режисера О. Габриловича.
11.45 Кінoправда? Художній фільм «Великий громадянин». Фільм 2.
15.00 Романси і дуети П. Чайковського виконують І. Архипова та Н. Дауко.
15.30 Прем'єра документального телефільму
16.00 Панорама.
16.40 Телелоція.
16.55 Уолт Дісней представляє...
17.45 Новини.
18.00 Футбол. Чемпіонат Росії.
18.50 К. Вебер. Увертюра до опери «Оберон».
19.00 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Автора, автора» (США).
20.50 Московський кіно-хіт-парад.
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Матадор.
23.00 Новини.
23.25 Відеодром.
23.55 «Бідна Маша». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

9.30 «Пригода в Королівстві».
10.00 Хочете, вірте...
10.30 Ати-бати...
11.00 Шарман-шоу.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати... Ведучий В. Цвєтов.
13.35 Телегра «Лого».
14.05 Прем'єра мультфільму
14.20 Клоун-мім-театр «Артобстріл».
15.00 Чемпіонат України з футболу. «Карпати» — «Динамо».
16.50 Кубок Кремля.
17.05 Познер і Донах'ю.
17.35 Студія «Сатирикон».
18.05 Мультфільм.
18.15 Центр Стаса Наміна (Ес-Ен-Сі) представляє: Клуб «Жовтий підводний човен».
18.45 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка.
19.30 СІТ-3.
19.40 Промінчик світла.
19.50 Комп'ютерна хроніка (Уорлднет. США).
20.20 Хтось це називає джаз.
20.45 «Місія в Техас» (Уорлднет. США).
21.00 Візитка.
21.05 Художній фільм «Тегеран-43». 1 серія.
22.30 СІТ-3.
22.40 Візитка.
22.45 Художній фільм «Тегеран-43». 2 серія.

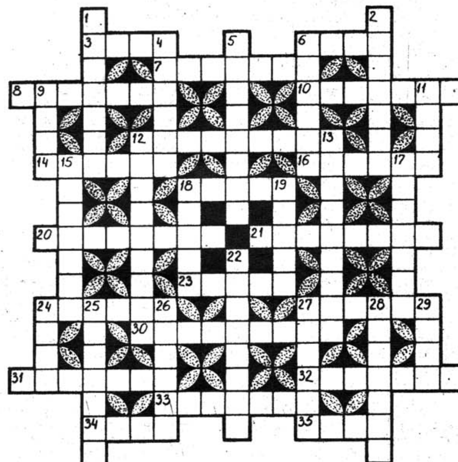
СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.10 Мультфільми.
12.30 Худ. фільм «Поступив без батарейок».
14.10 Відеомузика.
18.55 Мультфільми.
19.20 Худ. фільм «Подружнє життя.
22.10 Відеомузика.
22.20 Худ. фільм «У ліжку з ворогом».

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 3. Витончена, мистецьки виконана робота. 6. Поема Тараса Шевченка. 7. Друга назва лежнів, птахів ряду журавлеподібних, що гніздяться на піщаних берегах рік, Чорного та Азовського морів. 8. Український скульптор, співавтор пам'ятника Адамові Міцкевичу у Львові. 10. Народ, що його Гомер назвав божественним, творець трипільської культури. 12. Один з улюблених козаками бойовий порядок трикутником. 14. Острів у Егейському морі, осередок культу Діоніса, який знайшов тут Аріадну. 16. Героїня роману В'ячеслава Шишкова «Угрюм-ріка». 18. Нинішній український політичний та культурний діяч. 20. Одне із скіфських племен. 21. Обертова хрестовина, яку встановлюють для проходження людей по одному. 23. Нестабільні елементарні частинки. 24. Відомий бразильський футболіст. 27. Прогресивний галицький громадський діяч міжвоєнного періоду, власник видавничого концерну «Українська преса». 30. Галицький письменник, парох Коломиї, який організував тут у 1848 році перший у Галичині український театр. 31. Вартість, що дає її власникові додаткову вартість. 32. Коломийські купці, які розвозили по Україні сіль і були першими ластівками творення українського національного ринку. 33. Штат у США. 34. Один з найбільших старозавітних пророків. 35. Корінний житель Африки.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Видатний український поет. 2. Раннього рабовласницька держава в Месопотамії, завойована пізніше Асирією. 4. Перспективне зменшення віддалених від глядача частин зображених на площині предметів. 5. Турбаза на Закарпатті. 6. Солістка Київського оперного театру, народна артистка України. 9. Відомий французький композитор. 11. Дочка Зевса і Гери, що вийшла заміж за Геракла. 12. Гетьман реєстрових козаків, співкерівник повстання Павлюка. 13. Видатний український історик. 15. Богиня земної родючості та кохання у фінікійській міфології. 17. Основоположник концепції РУНВіри. Учитель. 18. Тварина або рослина, об'єкт релігійного культу роду або племені. 19. Залізнична станція на Чернігівщині, де в січні 1918 року київські січові стрільці стали до бою з бандами Муравйова. 22. Назва Росії у XV—XVII ст. 24. Давньоукраїнська назва Капелли. 25. Форма суспільної свідомості. 26. Декоративна південна кущова рослина з білими, рожевими, червоними квітами. 27. Старовинний ударний музичний інструмент, вид литавр. 28. Гуцульська торбина, яку носять через плече. 29. Популярний іспанський футбольний клуб.

Відповіді на кросворд, надрукований 23 жовтня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 6. Поло. 7. Флот. 8. Трирема. 13. Галактика. 14. Транспорт. 16. Бус. 18. Попович. 20. Мал. 21. Тиктор. 22. Небаба. 23. Лада. 24. Калорифер. 25. Чаша. 28. Тризна. 30. Гнатюк. 31. «Оси». 33. Аркадія. 34. Акр. 36. «Євпраксія». 37 Дорогичин. 39. Христич. 41. «Орда». 42. Арес.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Томаківка. 2. Лот. 3. Корб. 4. Ефа. 5. Волосожар. 9. Ректор. 10. Моршин. 11. Табу. 12. Арка. 15. Контрабас. 17. Студити. 18. Почайна. 19. Черешня. 20. Маланка. 26. Диктатура. 27. Етногенез. 29. Арбітр. 30. Гітови. 32. «Сова». 35. Клин. 38. Ясак. 39. Хао. 40. Чай.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 452.974.

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311208.